

ARKIOL-05- 66/12.4.2006

M

LAITILA NÄSTINRISTI

MJR 1000 00 0088

kivikautisen asuinpaikan kaivaus 1970
Mirja Miettinen (os. Koskimies)

ARKISTOTIEDOT LAITILA NÄSTINRISTI

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 1970

Kunta:	Laitila
Kylä:	Kotjala
Tila:	Suutila 6:39
Maanomistajat:	Torsti Marttila; määräala : Hannu Kuisma, Jouko Lemmetti (v. 1970 tiedot)
Kiinteistötunnus	
Peruskartta	1133 01 Nästi
Koordinaatit:	P = 6755 720 Y = 3218 280 Z = 39 - 41 m ymp
Kohde:	Laitila Nästinristi MJR 1000 00 0088
Löydöt:	KM 18261:1- 2964 asuinpaikan kaivauslöydöt KM 18346. röykkiö I KM 18347 röykkiö II

Aikaisemmat löydöt alueelta:

KM 18114 tarkastuslöydöt 1969

Aiemmat tutkimukset:

1955	inventointi Anna-Liisa Hirviluoto
1969	tarkastus Anna Liisa Hirviluoto

Kertomukseen liittyvät:

negatiivit :	42910-42981,
kuvataulut	s. 36 - 63
diat:	1147-1159
kartat	s. 16 - 35

Kirjallisuusviitteitä:

Anne Vikkula	SM 1986
Illea Väkeväinen	SM 1981

JOHDANTO

Nästinristin alue sijaitsee Laitilan Kotjalan kylässä, n. 10 km kaakkoon Laitilan kirkolta. Kaivauspaikka on Krouvinnumen alueeseen kuuluvan tilan Suutila rn:o 6:39 metsäpalstalla, josta osa oli myyty soranottoalueeksi. Harjun laelta oli v 1955 inventoinnissa todettu hautaröykkiöitä, joista osa on merkitty peruskartalle. Muutama röykkiöistä jäi sora-alueelle.

Ottaessaan soraa oli urakoitsija Hannu Kuisma havainnut kuormaajan kauhaan tulevan muutamissa paikoissa "erikoisennäköisiä paloja" sekä nokisia kiviä ja hiiliä. Hänen ilmoituksensa johdosta paikalla kävi Anna-Liisa Hirviluoto 1969 (ks. tark. kertomus). Tällöin todettiin, että kysymyksessä on ennestään tuntematon kivikautinen asuinpaikka, joka ulottui ilmeisestikin laajemmalle kuin kuoppa, josta Kuisma parhaillaan otti hiekkaa.

Soranotto kuopalla oli sovittu keskeytettäväksi tutkimuksia varten ja Muinaistieteellisen toimikunnan esihistoriallinen osasto otti tutkimukset vuoden 1970 työohjelmaansa. Tarkoituksena oli tutkia 1) kuopan pohjoista reunaa, josta pintamaa oli kuorittu soranottoa varten, 2) hiekanoton välittömästi uhkaamat kaksi röykkiötä ylempänä rinteessä, sekä 3) määrittää asuinpaikan laajuutta inventoimalla lähiympäristöä. Tehtävään määrättiin allekirjoittanut. Kaivauksen ensisijainen tavoite oli tutkia kuorittua aluetta ja saada siitä ainakin osa vapautettua soranottoon. Kaivauksen kustannuksista vastasi Muinaistieteellinen toimikunta. Kaivaus tehtiin ajalla 25.6-27.7.1970.

Kaivauksen jälkitöihin oli varattu vain vähän rahaa. Pääosa työstä oli tarkoitus tehdä virkatyönä. Kaivauksen kartat piirrettiinkin puhtaaksi virkatyönä 1970-71, samaan aikaan kuvat arkistoituihin. Löytöjen paljous teetti luettelointia usean vuoden aikana ja sitä tekivät useat eri henkilöt. Kaivauksesta tehty kertomuskonsepti on pohjana tälle kertomukselle, johon on sen ohella koottu kaikki kaivauksesta saatavissa oleva tieto. Myös jonkin verran myöhempien tutkimusten tietoja on tarvittaessa käytetty hyväksi.

Kaivauksen löydöt, kartat ja kuvat ovat olleet käytettävissä, vaikka ei arkistoituina 1970-luvulta lähtien.

KAIVAUSHAVAINNOT

Kun kaivauksen yhteydessä inventoitiin lähialuetta, ilmeni että kaivauskohde on osa laajaa asuinpaikka-aluetta, jota maa-ainesten otto on paikoin tuhonnut. Monien sorakuoppien, teiden ja kuluneiden maastokohtien vuoksi inventointihavaintoihin oli kohtalaisen hyvät mahdollisuudet. Inventointitulokset on koottu erilliseen Nästinristin alueen inventointikertomukseen (1970).

Tutkimuskohteena olevan pintamaasta kuoritun alueen koko oli n 200 x 180 m². Kuorittaessa oli koneella poistettu ohut kangasturve ja sen mukana osa vaaleanharmaata huuhtoutumiskerrosta, paikoin myös sen alla olevaa maata. Pintamaat oli kasattu pitkänomaiseksi valliksi alueen länsi-/yläosaan. Kuoritulla maanpinnalla oli näkyvissä yksittäisiä iskoksia ja keramiikanmuruja.

Kaivaus aloitettiin tutkimalla kaksi metrin levyistä koeojaa (ojat 14 ja M) , jotta saataisiin käsitys kulttuurimaan laajuudesta ja vahvuudesta eri puolilla tutkimusaluetta.. Havainnot osoittivat voimakkaimmin värjäytyneen ja löytörikkaimman kulttuurimaan olevan alueen yläosassa, joka paalutettiin kokonaisuudessaan 2 x 2 m ruutuihin. Kaikkiaan kaivettiin n 280 m² . Kaivaminen tapahtui pelkoilla, koeojissa alussa myös lapioilla. Kaivauskerroksien vahvuus oli 10 cm ja löydöt otettiin talteen kaivauskerroksittain.

Kaivauksen **kiintopisteenä** oli ylärinteessä kuoritun alueen ulkopuolella oleva matala kanto. Kenttäkartoissa on kp lukema tasokaivausalueelle, mutta merkintä absoluuttisesta korkeudesta puuttuu. Valitettavasti sitä ei myöskään löytynyt kaivausmuistiinpanoista. Tämä saattaa johtua siitä, että kaivauksen aikana tutkija Anna-Liisa Hirviluoto sopi paikalla TVH:n edustajien kanssa, että TVH:n toimesta koko Krouvinnun sora-alue kartoitetaan. Kiintopisteen korkeuden määrittäminen on todennäköisesti sovittu tehtäväksi kartoituksen jälkeen; mikäli näin on tapahtunut, maininta siitä puuttuu kuitenkin 1970 kaivausten aineistosta. TVL:n v. 1971 valmistunut kartta palveli sittemmin ansiokkaasti sekä TVL:n omia soraintressejä että arkeologista tutkimusta. Nämä 1:1000 mittakaavaan tehdyt kartat ovat olleet kaikkien myöhempien tutkimusten yleiskarttojen pohjana.

Vuosien 1979-1981 kaivausten yleiskartalle voitiin vuoden 1970 kaivausalue luotettavasti mitata, sillä sen yläreunaa oli tuolloin vielä näkyvissä. Sen mukaan v. 1970 kaivausalue sijaitsi 39-41 m korkeuskäyrien välillä ja alueen keskeinen osa 40 m vaiheilla.

Vuoden 1970 kaivauksen yhteydessä ei asuinpaikan ala- tai ylärajaa pyritty hakemaan, koska ympäristöstä tehdyt havainnot osoittivat , että kaivausalue sijaitsee itse asiassa keskellä löytöaluetta.

Pintamaa oli koko alueelta kuorittu ja sen mukana joko osaksi tai kokonaan vaalea huuhtoutumiskerros, jonka mukana paikoin myös sen alla olevaa kulttuurimaata. Kaikkiaan maata oli poistettu n 5-10 cm.

Kaivauskerrosten vahvuus oli 10 cm; kunkin kerroksen pohjataso kartoitettiin. Suurimmassa osassa tasokaivausaluetta saavutettiin puhdas pohjamaa jo 3.kerroksessa, paikoin likamaa jatkui pienialaisina laikkuina jonkin verran syvemmälle. Pääosassa aluetta kaivaminen voitiin aloittaa huuhtoutumiskerroksesta, joka oli kuorimisesta huolimatta osittain tallella, paikoin ohuen kangasturpeen mukana myös löytökerrosta oli hävinnyt n. 3-10 cm verran.

Maalaji alueella oli pääasiassa karkeaa hiekkaa, paikoin moreenia. Sorakuoppien seinämissä näkyi selviä vaakasuoria, aikanaan veteen kerrostuneita hiekka, moreeni-

ja kivikerroksia ja niiden alla hiesu-savikerrostumia. Yleisvaikutelmaksi kaivausalueen osalta jäi, että ylimmät maakerrokset, joista asuinpaikkalöydöt tulivat, olivat suhteellisen vähäkivistä hiekkaa, mutta puhdas pohjamaa ja sen alla olevat maakerrokset huomattavasti kivisempiä, osin hiesumoreenia. Ylempänä harjanteella ja rökkiöiden ympäristössä maaperä oli pinnasta lähtien kivistä ja karkeaa.

Koeojista tehdyt havainnot osoittivat, että voimakkaimmin värjäytynyttä maa näytti olevan alueen läntisimmissä eli yläosissa pintamaakan vierellä. Tasokaivaus myös keskitettiin tälle alueelle. Koeojien kaivauksissa selvisi myös, että löytöjä oli molemmissa ojissa koko matkalla, siis myös alueen alimmissa osissa. Löydöt kuitenkin lisääntyivät ylös, siis alueen länsiosaa kohti, samalla kun maan väri muuttui tummemmaksi, osin punertavammaksi ja vahvistui.

Kerroksessa 1 oli maa koko tasokaivausalueella vaaleanruskehtavaa heikosti värjäätynyttä likamaata, jossa oli hajallaan runsaasi erikokoisia kiviä. Osa kivistä oli ilmeisesti luontaisia maaperässä, mutta osa on luultavasti liittynyt kivikautiseen ihmistoimintaan paikalla (esim. ruudussa P 15 suurehko kvartsiydin). Osa kivistä vaikutti myös tulen rapauttamilta. Kivet eivät näyttäneet muodostavan selkeästi hahmotettavia rakenteita; selvät liesikiveykset tulivat esille vasta tasossa 2. Vaaleanruskeasta kulttuurimaasta erottui kolme tummemman punaruskeaa aluetta, sekä muutama pienempi harmaanruskea noensekainen likamaaläikkä. Ruutujen K-L 15 rajalla olleessa tummemman kulttuurimaan alueessa oli muuta aluetta tiheimmässä kiviä, mutta ei kuitenkaan selvärajaista muodostumaa. Valokuvissa paikalla erottuu jonkinlainen kivikeskittymä.

Kerroksessa 2 pääosassa aluetta oli edelleen vaaleanruskeaa likamaata, läntisessä yläkulmassa myös keltaista soraa. Kerrosten 1 ja 2 läpi ulottui laajahko tuore häiriöalue ruutujen M-N-O/15-17 alueella. Se oli ilmeisesti täytetty soranottajan koepisto, jossa maakerrokset olivat sekoittuneet.

Kerroksessa oli yksittäisiä tummemman likamaan alueita. Ruuduissa H-I-J/17-16 oli muodoltaan epämääräinen, tumman punaruskean likamaa-alue. Siinä oli etenkin ruudussa I 16 kiveystä, jossa mm. kaksi hiekkakivistä hioinlaakaa, niistä toinen kiertäen hangattu. Samassa likamaa-alueessa ja sen ympärillä oli toinen kaivauksen runsaimmista esinelöytökeskittymistä.

Ruudussa I 14 olleen lieden pintakiveys tuli selkeänä näkyviin tasossa 2. Liesi oli säännöllisen pyöreä, selvärajainen, läpimitaltaan n 100 cm ja sitä reunusti selvärajainen nokikehä. Liesi oli säännöllisessä pyöreäpojaisessa kuopassa, jossa nokea ja hiiliä oli eniten kuopan pohjalla. Lieden vieressä oli 2.kerroksessa esille tullut n 180 x 75-80 cm suuruinen punaruskean likamaan alue, joka oli päistä pyörästynyt. Sen pohjoispäässä oli myös kaareva nokiraita tai reunus. Tämän läiskän pohjatasosta löytyi kaksi liuskerenkaan Katkelmaa (löydöt 40 ja 49).

Koeojan ruudussa A 14 hiekkakuopan reunassa ollut liesi oli myös n 100 cm läpimittainen, pyöreä ja samalla syvyydellä kuin kerroksen 2 liesi ruudussa I 14. Myös A 14 liedessä oli selvärajainen nokikehä. Yksi lieden kivistä oli suurehko rapakivi, joka oli hajonnut muodottomaksi moroksi (paikallinen nimitys rapakivelle on morokivi). Maa koeojan alaosassa lieden ympärillä oli vain paikoin heikosti värjäytynyttä.

Kerroksessa 2 oli näkyvissä myös kaksi pienehköä, pyöreää noki- ja hiilimaa-aluetta (ruuduissa G 15 ja H 16):Kummassakin oli vain muutama pieni kivi. Alueet ulottuivat kuitenkin kerrokseen 3, joten niitä voi pitää myös tulenpitopaikkoina, vaikka ne ovat toisen tyyppisiä kuin edellä mainitut pyöreät liedet.

Kerros 3 käsitti pääosassa aluetta karkeaa keltaista soraa, jossa oli yksittäisiä likamaalaikkuja ja noensekaisen maan alueita, useimmat kerroksesta 2 jatkuneita. Ruudun L 13 reunasta tuli esille punaisen palomaan ja punamullan (mahd.?) värjäämä alue, jonka keskellä oli runsaasti hiiltä, mutta ei kiviä. Värjäytymä tuli esille aivan kaivauksen loppuvaiheessa. Värjäytyneen alueen vahvuus oli n 20 cm, siinä ei ollut erityisiä löytöjä.

Ruudun P 14 seinämässä näkynyt pitkänomainen tummanruskean ja nokimaan sekainen alue /linssi, jonka pituus oli n 140 cm ja vahvuus/leveys 10-50 cm:iin. Maa tämän alueen yläpuolella oli punaisenruskeaa, vaaleaa kulttuurimaata, vieressä ja alapuolella vaaleaa hiekkaa, jossa kaksi kiveä. Alinna oli puhdas karkea sora. Läiskä ei näkynyt t kerroksia 1 ja 2 kaivettaessa tasossa, mutta kyllä kerroksen 3 pohjatasossa. Profiiliseinästä tehtiin kartta.

Kaivausta jatkettiin kaikkialla puhtaaseen pohjamaahan saakka, joka tuli esille keskimäärin n 30-40 cm syvyydellä. Yksittäiset likamaaläikät kaivettiin erillisinä kuoppina. Pääosa löydöistä rajoittui melko selvästi värjäytyneeseen maahan, kuitenkin myös puhtaalta vaikuttavassa keltaisessa hiekassa ja jopa karkeassa moreenissa oli jonkin verran löytöjä.

Kaivauksen jälkeen aluetta ei peitetty, vaan se jäi sopimuksen mukaan heti kaivausten jälkeen soranottajien käyttöön.

Röykkiöt

Mäen rinteessä olevista röykkiöistä tutkittiin kaksi, kumpikin puoliksi. Molemmat olivat soranottoalueella, toinen hiekkakuopan reunalla.

Röykkiö I oli kaivausalueelta n 40 m luoteeseen, ylärinteeseen ja röykkiö II kaivausalueelta vajaan 40 m länsilounaaseen, vain muutama metri hiekkakuopan reunasta. Röykkiötutkimukset tehtiin aivan kaivauksen loppuvaiheessa.

Röykkiö I oli matala, vahvan kanerva- ja sianpuolukkakasvillisuuden peittämä epämääräisen näköinen kumpare, kooltaan n 4 x 5 m. Se poikkesi mäellä olevista muista, selvästi kivistä rakennetuista röykkiöistä. Kumpareen korkeus oli n 30-50 cm. Kiviä ei kasvillisuudelta juurikaan näkynyt pinnalle. Pintakasvillisuuden poistamisen jälkeen erottui kumpareen länsiosassa pitkänomainen matalampi painanne tai kuopanne.

Kaivettava puolisko mitattiin 1 x 1 m ruutuihin ja kaivettiin oletettuja kivikerroksia mukaillen keskimäärin kolmena kerroksena. Löydöt otettiin kaivauskerroksittain talteen. Kahdessa ylemmässä kerroksessa oli hajanaisesti sekakokoisia kiviä karkeassa sorassa. Mitään rakenteita ei todettu. Kolmas eli pohjakerros oli puhdasta karkeaa kivistä soraa. Vielä pohjatasossa erottui länsipuolen matala painanne tai kuoppa.

Kumpareen maa- ja kiviaines oli mäen normaalia karkeaa moreenia, jonka joukossa on melko paljon rapakiviä eli morokiviä. Kahdesta ylemmästä kerroksesta tuli harvakseltaan samanlaisia löytöjä kuin asuinpaikalta, kvartsi-, porfyry- ja hiekkakivi-iskoksia, joku kiekkokivi, muutama pieni keramiikanmuru. Maa oli kuitenkin kaivausalueeseen verrattuna karkeampaa ja kivisempää, eikä värjäytynyttä kulttuurimaata havaittu lainkaan.

Kaivauksen perusteella kumpareta ei voi pitää ihmistoiminnan tuloksena. Tulkintani on että kysymyksessä on luontainen muodostuma, vanhan ja hyvin maatuneen tuulenskaadon synnyttämä kumpare. Länsipuolella havaittu pitkänomainen kuopanne on usein näkyvissä kangasmailla tuulenskaadon vieressä sillä puolella, josta kaatuva juurakko on repinyt maata mukaansa. Havaintoja huuhtoutumishorisontista kumpareen pintaturpeen alla ei ollut, mutta maa-aines oli kohtalaisen tiukkaan pakkautunutta. Tästä päätellen kumpare voisi olla vähintään muutamia satoja vuosia vanha. Löytöaineisto kumpareessa selittyisi kaatuneen juurakon mukana paikaltaan nousseesta ja sekoittuneesta maasta.

Röykkiö II erottui ympäristöstään edellä mainittua selvemmin. Vahvasta varpukasvillisuudesta huolimatta röykkiön pintakivet näkyivät(ks valokuvat). Röykkiö oli kooltaan n 10 x 12 m, reunoiltaan epäsäännöllinen, päältä verrattain tasainen. Röykkiön hiekkakuopan puoleinen osa (itä/kaakkoispuoli) tutkittiin 2 x 2 m ruutuina.

Röykkiöstä purettiin tutkittaessa noin kaksi kivikerrosta. Työtä vaikeutti huomattavasti se, että suuri osa kivistä oli rapakiviä I. morokiviä, ja osa siinä määrin rapautuneita, että niiden pois nostaminen ei ollut käytännössä mahdollista, vaan ne oli lapioitava pois paikaltaan. Kaikin paikoin ei tästä morokivimassasta ollut mahdollista todeta lainkaan yksittäisten kivien rajoja. Tämä hankaloitti osaltaan melkoisesti kartoittamista. Kun lisäksi kaivausaika oli loppumassa, päätettiin kivikerroksien kartoittaminen hoitaa kuvaamalla. Sitä varten rakennettiin rimoista kevyt valokuvaustorni, jonka avulla vaaitut tasot kuvattiin päältä. Kuvista näkyy kiveyksen epämääräisyys ja rakenteiden puuttuminen. Löydöt merkittiin vaaituskarttapohjille. Pohjatasossa oli kivien lomassa keskellä laajahko punertavan soran alue. Ylempänä röykkiössä ei havaittu kulttuurimaata tai siihen viittaavia värjäytyksiä. Punainen väri jäi arvoitukseksi. ;se saattoi myös olla luontaista rautapitoista maata. Värjäytymään ei liittynyt rakenteita tai erityisiä löytöjä.

Röykkiön löytöaineisto oli hajallaan ja hyvin samanlaista kuin kaivausalueenkin asuinpaikkalöydöt. Myöskään röykkiökiveyksen ja asuinpaikkalöytöjen suhde ei kaivauksessa selvinnyt.. Vaikutti kuitenkin siltä, että löydöt eivät kuuluneet röykkiöön , vaan asuinpaikkakerrokseen, jonka päälle röykkiö oli koottu. Röykkiön lopullinen funktio jäikin avoimeksi. Muoto, koko ja sijainti mäen laella ovat pronssikauden hautaröykkiöille tyypillisiä piirteitä. Mitään löytöjä tai rakenteita, jotka voisi yhdistää hautaukseen ei löytynyt. On kuitenkin muistettava, että röykkiö II on yksi mäen kaikkiaan 14 röykkiöstä, jotka tyypiltään ja sijainniltaan ovat lähinnä pronssikautisia.

Vuoden 1981 yleiskartan mukaan röykkiö I sijaitsi n 41-42 m korkeuskäyrillä, röykkiö II puolestaan n 45 m käyrällä. Muut röykkiöt ovat saman kartan mukaan 46 m korkeuskäyrän yläpuolella olevalla mäen laella.

Kaivauksen jälkeen alueita ei peitetty, koska niiden oli tarkoitus jäädä välittömästi

soranottajan käyttöön.

Myöhemmissä kaivauksissa v 1980 tutkittiin röykkiön II toinen puolisko , samalla kun mäen muut röykkiöt tutkittiin (ks. kertomukset arkistossa).

LÖYDÖT

Kaivauksen suuressa löytöaineistossa on määrällisesti eniten porfyriittiaineistoa : pääasiassa iskoksia, ytimiä ja lohkottuja materiaalipaloja ja teelmiä; iskettyjä esineitä on vähän. Kvartsia on verrattain vähän, samoin iskemällä työstettyjä kvartsiesineitä. Kvartsista on kuitenkin muutamia hyvätekoisia nuolenkärkiä. Hiekkakiveä on kohtalaisen runsaasti: iskoksina, hioimina ja iskemällä työstettynä. Nästinristille melkein tunnusomainen esinemuoto ovat hiekkakivestä reunoja iskemällä muotoillen tehdyt litteät kiekkokivet /pyörökivet. Niiden läpimitta vaihtelee n 2,5 - 10cm:iin ja niitä (ehjiä ja katkelmia) on löydetty kaikkialta alueelta. Diabaasia ja liuskeita on vähän, piitä vain muutama esinekatkema.

Keramiikka on pääosaksi pieninä paloina tai aivan silppuna, isompia paloja ja reunapaloja on kokonaismäärään nähden vähän. Saven sekoitteena on hiekkaa, joskus kivimurskaa, joskus savi on huokoista (orgaaninen sekoite?), jolloin se on myös säilynyt erityisen huonosti. Keramiikassa voi erottaa jonkin verran tyylin II :1 paloja. Pääosa on kuitenkin II:2 vaiheeseen luettavaa, ohuella kampaleimalla ja kuopilla koristettua, sekä harvakseltaan kuopin - tai erilaisin painantein koristettua vaiheen III keramiikkaa. Jonkin verran on leveällä soikealla leimalla koristettua Jäkärän-tyypin paloja.

Hiotuista kiviesineistä voi mainita liuskerenkaiden katkelmat, joita on useita, kaikki eri renkaista ja eri puolilta aluetta, taltat ja kirveet, joista useat katkelmina sekä nuolenkärkien katkelmat. Nuolenkärkiä on tehty liuskeesta, mutta myös porfyriitista ja kvartsista iskemällä. Muutama meripihkapala ,ilmeisesti korujen katkelmia kuuluu myös löytöihin. Piitä on vain vähän, muutama nuolenkärjen katkelma ja iskos. Palanutta luuta on verrattain niukasti, eikä kaivauksen luuaineistoa ole analysoitu.

Kaivauksen aineistosta ei ole tehty myöskään radiohiiliajoituksia.

YHTEENVETO

Vuoden 1970 kaivausalue on osa Nästinristin laajaa asuinpaikkaa, joka on sijainnut rannikolla suurehkon saaren suojanpuolella n. 38-41 m nykyistä merenpintaa korkeammalla. Kaikkiaan asuinpaikkalöytöjä on runsaan kilometrin mittaiselta ja keskimäärin 50 – 70 m leveältä alueelta, loivalta itä-kaakkois rinteeltä (ks. kirjallisuusviitteet).

Löytökerroksen vahvuus oli keskimäärin 25-35 cm, kiinteitä rakenteita olivat vain liedet, joista kaksi oli pyöreää, kivettyä ja kaksi hiiltä ja nokea sisältänyttä epämääräisempää tulenpitopaikkaa. Yhtenäistä vahvaa kulttuurikerrosta ei alueella ollut vaan se vaihteli heikosti värjäytyneestä yksittäisiin vahvemman värisiin ja runsaslöytöisiin alueisiin. Jälkeenpäin ajatellen ja erityisesti v 1979-1981 kaivausten havaintoihin verrattaessa on tullut mieleen, että jotkut likamaa-alueista voisivat mahdollisesti olla hautoja. Sellaisiksi niitä ei kuitenkaan kaivauksen aikana hahmotettu. Samanlaisia selvärajaisia muodostumia kuin myöhemmin tutkitut haudat ne eivät kuitenkaan olleet. Myöskään

löytöjen sijainti ei anna riittävästi perusteita pitää niitä hautoina. Mitään merkkejä asumuksista ei myöskään havaittu. Asumuspainanteita ei kaivettavalla alueella ollut näkyvissä ja koska pintamaa oli kuorittu, niiden havaitseminenkin olisi ollut vaikeaa.

Löytöaineiston perusteella kysymys on kampakeraamisen ajan merenranta-asuinpaikasta. Vanhimmat keramiikkalöydöt ovat Ka II:1 vaiheeseen ja Jäkärän ryhmään kuuluvia. Pääosa aineistosta on kuitenkin nuorempaa tyyppillistä kampakeramiikkaa sekä vaiheen III Uskelan-keramiikkaa. Määrällisesti eniten on kivimateriaalia: porfyyrisiä kivilajeja, hiekkakiveä, kvartsia edellisiä vähemmän. Erityistä huomiota kiinnittää porfyyrisen kivilajin suuri määrä sekä hiekkakiviekot, joita on pelkästään v 1970 kaivaukselta arviolta toista sataa. Yhteensä kaikkien eri vuosien kaivausten ja alueen irtolöytöaineiston joukossa on eri kokoisia kiekkokiviä ja niiden katkelmia useita satoja, enemmän kuin meiltä mistään muualta tunnetaan. Kivien funktio on toistaiseksi ratkaisematta. Todettakoon, että niitä tunnetaan myös rautakaudelta, mm. Laitilan Vainionmäen polttokalmistosta.

Niukkaa luuaineistoa ei ole analysoitu, mutta analyysi osasta myöhempien kaivausten aineistoa osoitti odotetusti, että määritettävistä katkelmista hylkeenluita on eniten. Ilmiö on tavallinen rannikon asuinpaikoilla.

Radiohiiliajoituksia ei v. 1970 kaivauksen aineistosta ole tehty.

Mäen laella puoliiksi tutkitut kaksi rökkiötä kuuluivat mäen rökkiöryhmään. Kaivauksissa niistä pienempi (rökkiö I) osoittautui luontaiseksi tuulenkaadosta syntyneeksi kumpareeksi, sen sijaan rökkiö II oli selkeästi koottu ja ihmistoiminnan tulosta. Se oli rakenteeton ja löydöt olivat samanlaisia kuin asuinpaikalla. Ilmeisesti rökkiö on tehty asuinpaikan reuna-alueelle, ohuen löytökerroksen päälle. Erityisiä rökkiöön tai hautaukseen kuuluvia löytöjä ei ollut.

Hki 24.3.2006

Mirja Miettinen

Lisäys: Nästinristin nimeä koskien on v 1970 kaivausmuistiinpanoissa seuraava tieto:

Urakoitsija Kuisma kertoi kaivauksella käydessään mm. mäeltä tunnettuihin rökkiöihin liittyvästä tarinasta. Sen mukaan niihin haudatut ihmiset olisivat lähtöisin jostain kauempaa, Vehmaan kautta tulleita. Lähistöllä kulkee vanha tie Vehmaalle. Nästinristi nimeä selitettiin siten ,että siinä oli kahden tien risti joista toinen vei Nästin kylästä länteen (Kalantiin) toinen harjuja pitkin pohjoiseen Laitilaan (Nästin kirkkotie).

Karttaluettelo

Liitteen n:o

1.	ote peruskartasta	1:20 000	s 16
2.	yleiskartta I	1:2000	s 17
3.	yleiskartta II	1:1000	s 18
4.	yleiskartta III, kaiv. alueet	1:500	s 19
5.	pinta- ja pohjavaaitukset	1:200	s 20
6.	kaivausalue, taso 1	1:25	s 21
7.	kaivausalue, taso 2	1:25	s 22
8.	kaivausalue, taso 3	1:25	s 23
9.	liesi ruudussa A 14	1:25	s 24
10.	ruutu P 14, pohjoisseinä	1:10	s 25
11.	koeoja M, poh.seinä+taso	1:25	s 26
12.	koeoja 14, länsiseinä	1:25	s 27
13.	esinelöydöt	1:100	s 28
liitteet 14-15 poistettu tarpeettomina			
16.	röykkiö I, pintavaaitus	1:50	s 29
17.	röykkiö I, kerros 1	1:25	s 30
18.	röykkiö I, kerros 2	1:25	s 31
19.	röykkiö I, kerros 3	1:25	s 32
20.	röykkiö I, profiili	1:10	s 33
21.	röykkiö II, kerros 1	1:50	s 34
22.	röykkiö II, kerros 2	1:50	s 35

Dialuettelo

Kuv. 1970 /Mirja Koskimies

- 1147 asuinpaikan kaivausta, lounaasta
- 1148 liesi hiekkakuopan seinämässä
- 1149 löytöjä kuopan seinämässä
- 1150 liesi kuopan seinämässä
- 1151 liesi A 14
- 1152 iskentäalustana ollut kivi
- 1153 hioinkiviä
- 1154 röykkiö I profiilileikkaus
- 1155 röykkiö II eteläpää
- 1156 röykkiö II ennen kaivausta
- 1157 röykkiö II profiilileikkaus
- 1158 alueen luoteisosassa ollut röykkiö , koivu keskellä
- 1159 kiveystä luoteisosassa aluetta

Negatiiviluettelo

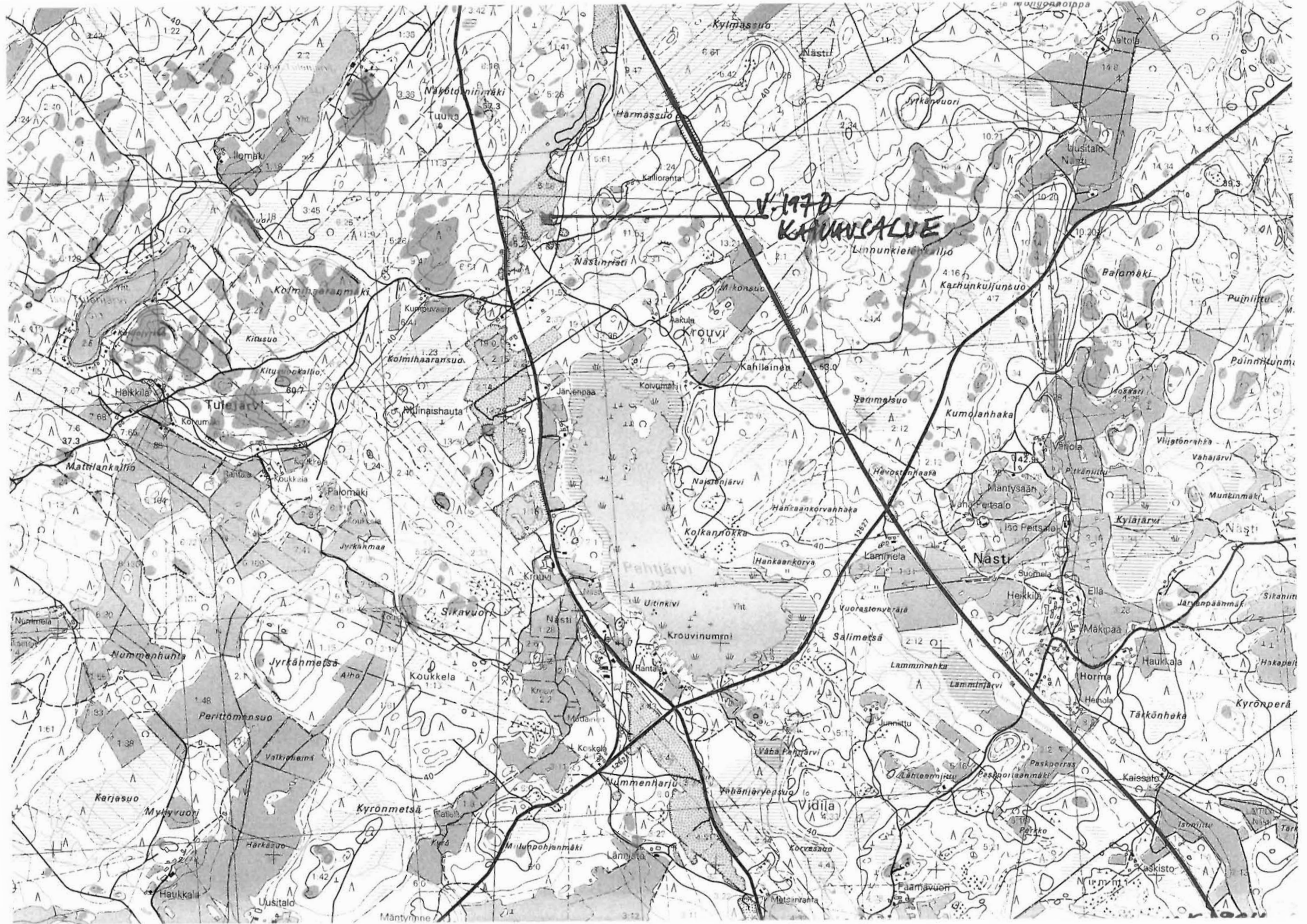
Kuv. 1970 Mirja Koskimies

- 42910-42911 yleiskuva Nästinristin hiekkakuoppa-alueesta kaakosta, Nikulan kuopan SE-nurkasta; röykkiöt keskellä näkyvällä, nuorta männikköä kasvavalla harjanteella.
- 42912 kaivauksen "komentopaikka" ja välinevarasto alueen pohjoisreunalla
- 42913 kaivausalueutta luoteesta ,ylärinteeltä
- 42914 lähtöpäivänä heinäkuussa otettu ryhmäkuva, josta puuttuu aikaisemmin lopettaneet 5 henkilöä.
- 42915 hiekkakuopan reunaa kuopan pohj. pohjukassa; huomaa maa-ainesten karkeusjärjestys.
- 42916 hiekkakuopan seinämää, näkyvissä olevat löydöt (iskoksia, keramiikkaa) merkitty tikuin(väritetty kopioon).Alimmat löydöt olivat siis aivan karkean soran/moreenin pinnan lähellä
- 42917 yksityiskohta kuvasta 42916
- 42918 hiekkakuopan luoteisosa, pintamaasta kuorittu alue ennen kaivauksia, vas. paalutusta, kuva kaakosta.
- 42919 kaivausalue paalutettuna ja koeojan 14 kaivausta aloitettuna, kuva n. itäkaakosta.
- 42920 kaivaus alkuvaiheessa, huomaa vaalea maanpinta ,jossa pintamaan kuorimisen jäljiltä näkyvissä valkoinen huuhtoutumiskerros; idästä
- 42921 kaivausalueen länsiosaa luoteesta, linjat 18 ja 17 etu ja keskialalla, vas. osa koeojasta 14.
- 42922 sama alue kuin 42921 etelästä
- 42923 piirustuskehikko käytössä, ruutu I 17,kerros 1.
- 42924 linjan 14 yläosaa ruudusta J ruutuun P (ylinnä)
- 42925 kaivausalueen pääosa luoteesta, linja 14 kaivettu kerroksen 1 pohjaan, taustalla tulee vieraita ja

- kaivausporukka on paennut tauolle !
- 42926 kaivausaluetta kaakosta, koeojan14 yläosa edessä oik. seisova henkilö on urakoitsija Hannu Kuisma.
- 42927 kaivausalueen länsiosaa, kerros 1 lähes valmiiksi kaivettu, etelästä
- 42928 sama alue kuin 42927 kaakosta, kerros 1
- 42929 ruudut H -I-J-18-17,kerros 1 pohjaan kaivettuna, etelästä
- 42930 hioinkivet in situ, ruutu
- 42931 saviastianpala in situ
- 42932 saviastian reunapala KM 18261:374 in situ
- 42933 iskualustava toiminut kivi ruudussa P 11,kerros 3;huom keskellä iskuista syntynyt kuoppa, myös kiven yläpinnassa iskunjälkiä.
- 42934 iskukivenä käytetty mukulakivi in situ, :
- 42935 kolmiomainen iskukivi in situ
- 42936 lieden reunaa koeojan I ruudussa , profiilileikkauksessa.
- 42937 koeojaa I kaivetaan, kuva pohjoisesta
- 42938 koeojaa I kaivetaan, länsilounaasta pääkaivausalueelta päin
- 42939 liesi koeojan 14 seinämässä hiekkakuopan puolella, puhdistettuna, alapuolella näkyy tummana luontainen hiesukerros(kostea). Liesi leikattu profiilia varten
- 42940 lieden A 14 liesikuoppa puhdistettuna, päältä; hiekkakuopan reuna merkitty sinisellä värillä kuvaan.
- 42941 liesi A 14 melkein pohjaan kaivettuna, vierellä olevat kivet vielä paikallaan, ylemmässä kuvassa 42940 pääosa niistä poistettu; hiekkakuopan reuna kaivavan tytön (Tarja Suhonen) takana, liedestä halkileikkaus esillä.
- 42942 liesi hiekkakuopan seinämässä ennen puhdistamista, edessä alhaalla liedestä kuoppaan valuneita kiviä ja nokea.
- 42943 sama liesi kuin 42942 kuvassa puhdistettuna; värillä vahvistetut

- tikut osoittavat iskosten ja keramiikanpalojen sijaintia profiilissa.
- 42944 liesi A 14,kuopan seinämässä esille kaivettuna; pääosa kivistä ei ehkä kuulu lieteen (vaan moreeniin).tummempi maakerros lieden alla hiesua.
- 42945 liesi A 14 kokonaan esille kaivettuna; hiekkakuopan reunaa vahvistettu sinisellä katkoviivalla.
- 42946 liesi A 14 päältä kuvattuna, ennen piirtämistä
- 42947 liesi ruudussa I 14 ,kerros 2. päältä, lännestä.
- 42948 liesi ruudussa I 14,kerros 2,kaakosta
- 42949 ruutu P 14,pohjoisseinämän kulttuuri/likamaa-alue
- 42950 ruudussa G 15 ollut noki- ja likamaa-alue, kerros 2,kuva luoteesta
- 42951 sama alue kuin 42950 kuvassa, kokonaan kerroksen 2 pohjaan kaivettuna.
- 42952 pääosaksi ruudussa L 15 ollut kieys,kerros 1, etelästä
- 42953 sama kuin 42952 kuvassa, luoteesta
- 42954 kaivausta eteläkaakosta, etualalla koeojan 14 alkupää, vas. linja 18 ja 17 kaivettavina, edessä piirustuskehikon alla liesi A 14.
- 42955 kaivausaluetta kaakosta, edessä koeojan 14 yläosa, keskellä olevia linjoja 16 ja 15 luodaan puhtaiksi irtomaasta, linjaa 14 piirretään.
- 42956-42959 panoraama kaivausalueesta ympäristöineen ,, idästä
- 42960 suurin harjanteen röykkiöistä, kaakosta, huom. rauhoituskyltti.
- 42961 läntisin röykkiö koivun luona, matala hajotettu??
- 42962 röykkiö II etelästä, ennen kaivausta
- 42963 Nästinristin hiekkakuoppa-aluetta röykkiöltä II etelään
- 42964 röykkiö II oksista ym. roskasta siivottuna ja paalutettuna.
- 42965 röykkiö II kaakosta, paalutettuna ja siivottuna

- 42966 rökkiöstä II poistetaan pintajäkälä ja turvetta.
- 42967 rökkiön II kerros 1.kaivettavana.Kivet usein ns. morokiveä (rapakiveä),joka oli lapioitava pois.
- 42968 kuva kaivausalueelta ylärinteeseen rökkiölle I, paalutettu päälinja näkyvissä, rökkiön paikka vahvistettu värillä.
- 42969 rökkiö I paalutettuna, päälinja kohti kaivausalueetta, koillisesta.
- 42970 rökkiö I ennen kaivausta, kaakosta alarinteeltä
- 42971 rökkiö I ennen kaivausta, ylärinteeltä luoteesta.
- 42972 rökkiön I ensimmäinen kerros kartoitettavana, luoteesta
- 42973 rökkiö I, pohjoinen puolisko pohjaan kaivettuna, koillisesta
- 42974 rökkiö II, eteläpuolisko lähes pohjaan kaivettuna
- 42975 rökkiö II etelästä, kaivettu eteläpuolisko etualalla
- 42976 rökkiön II pohjaa tutkitaan edessä oik. yksi pohjalla olleista isoista morokivistä, jotka oli lapioitava pois.
- 42977 rökkiö I päältä, ennen kaivausta, paalutettuna.
- 42978 rökkiö I, kerros 1, päältä
- 42979 rökkiö I, kerros 2, päältä
- 42980 rökkiö I, kerros 3=pohja, päältä
- 42981 rökkiöt kuvattiin n 5 m korkeudelta tornilla, jota kuvassa asetetaan paikalleen rökkiöllä I.

V. 1970
KAPUNISALUE

Näytönpohjämäki

Harmassuo

Nastu

Astola

Honkila

Tuusa

Kallioranta

Jyrkänuori

Busitalo

Näsinriitti

Linnunkielinmäki

Balamäki

Kolmihaaransuo

Mikonsoo

Kahunkuljansuo

Puinlitti

Kitusuo

Kolmihaaransuo

Kakula

Kahilainen

Paininluoma

Heikkila

Tulejärvi

Miniaishauta

Järvenpää

Koukumäki

Salmisuo

Kumojanhaka

Koskari

Mattilankallio

Koukkaa

Palomäki

Nakstenjärvi

HävoستنhaaFa

Mantysaari

Viljtonrahka

Vahajärvi

Jyrkämaa

Sikavuori

Koukkaa

Hankaankorvahaaka

Vaha Pertsalo

150 Pertsalo

Kyläjärvi

Muntinmäki

Jyrkämaa

Nastu

Krouvi

Hankaankorva

Lammela

Nastu

Suomela

Nastu

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Utinkivi

Vuorastonveräjä

Heikkila

Ella

Sitanini

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Krouvinummi

Salimetsä

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

Jyrkämaa

Sikavuori

Nastu

Hankaankorva

Lammela

Heikkila

Makpaa

Järvenpäämäki

V. 1970
KÄYNNICALUE

LAITILA, NÄSTINRISTI

M. Koskimies 1970

1:2000

yleiskartta I

- YLEISKARTAN II 1:1000 RAJA
- LÖYTÖALUE (HAJAJÄRJÄKÄÄN LÖYTÖT)
- 1 NÄSTINRISTI, ASP. KAIVUUSALUE 1970
- 2 NIKULAN MAALLA OLEVA ASP. ALUE (KOEK. - 70 syks)
- 3 HIETALA (HAJALÖYTÖ) EI KARTALLA
- 4 AUTOHAJOTTAMON HIEKKAKUOPPA
- 5 NÄSTINRISTIN HARJUN LAKI
- 6 TVH:N KOEKUOPAT RINTEESSÄ
- 7 NIKULAN HIEKKAKUOPAT
- 8 TVH:N KOEKUOPPA KAIV. ALUEEN VIERESSÄ
- 9 KUUSMAN ISO HIEKKAKUOPPA
- 10 TVH:N KUOPPA NIKULAN MAALLA
- A-D SYVENNYKSIÄ (KODAN POHJIA?)
- YLEISKARTAN III 1:500 RAJA

hiekkakuoppa
 katu
 ajokäytävä
 muoran ja vanhan
 muoran ja vanhan
 muoran ja vanhan
 muoran ja vanhan
 muoran ja vanhan

LAITILA, NÄSTINRISTI

M. Koskimies 1970

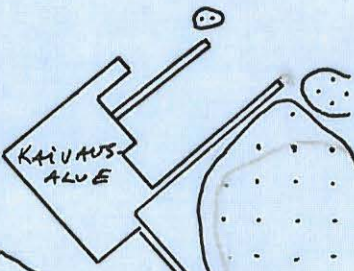
1:1000

yleiskartta II

1.18

Röykkiö I

Röykkiö II

Rno 6³⁹

A SYVENNYS

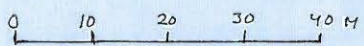
KOE KUOPPIA

C SYVENNYS

B SYVENNYS

NÄSTINRISTI

Rno 1¹⁷

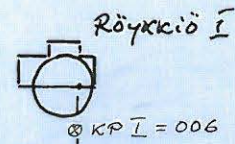
1.18

LAITILA, NÄSTINRISTI

M. Koskimies 1970

1:500

yleiskartta III

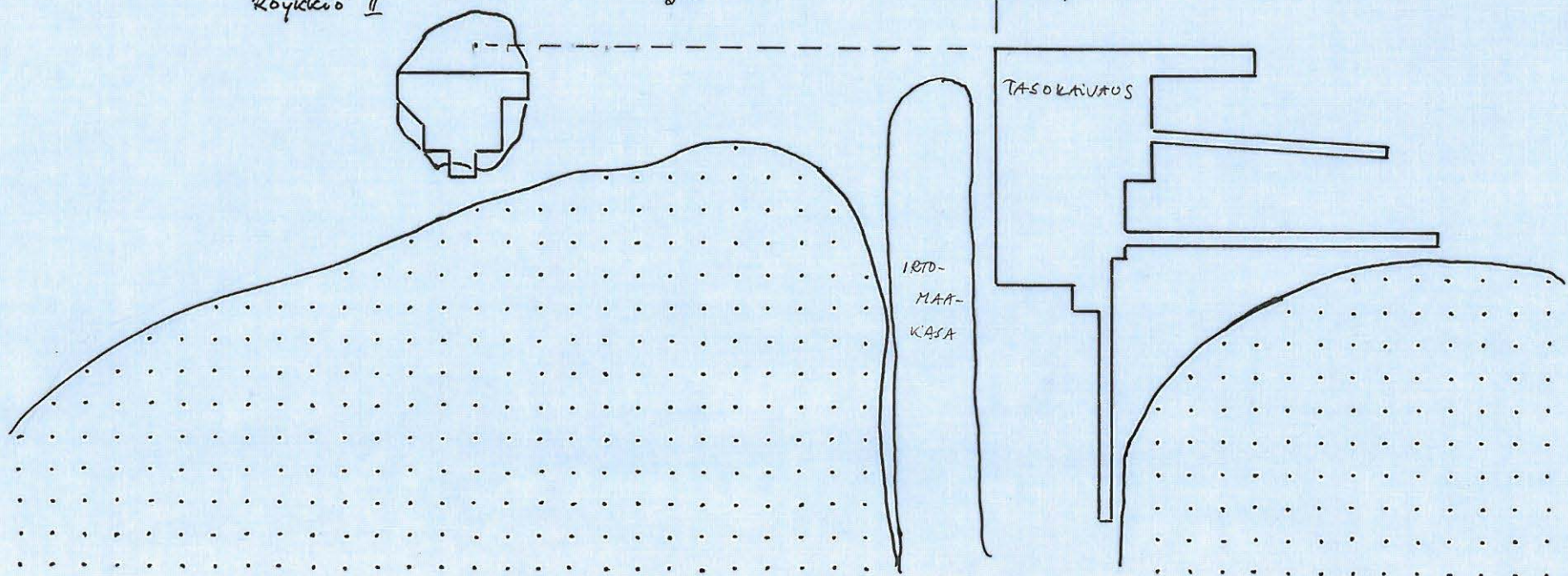
Röykeistö II

KP II

VAAITUSKOJE

TASOKAIVUUS

IRTOMAAKASA

LAITILA NÄSTINRISTI

M Koskimies 1970

1:200

kp 006 =

asuinpaikan kaivaus,

vaaitukset

188 PINTA
223 POHJA

S. 20

KOYKUNO I (K...
080
0086
072

021+
032+
041+
047+
057+
064+
095+
086+
095+
103+
120+
122+
129+
139+
140+

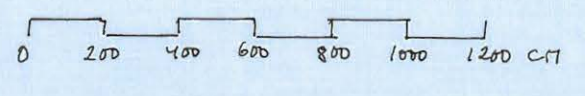
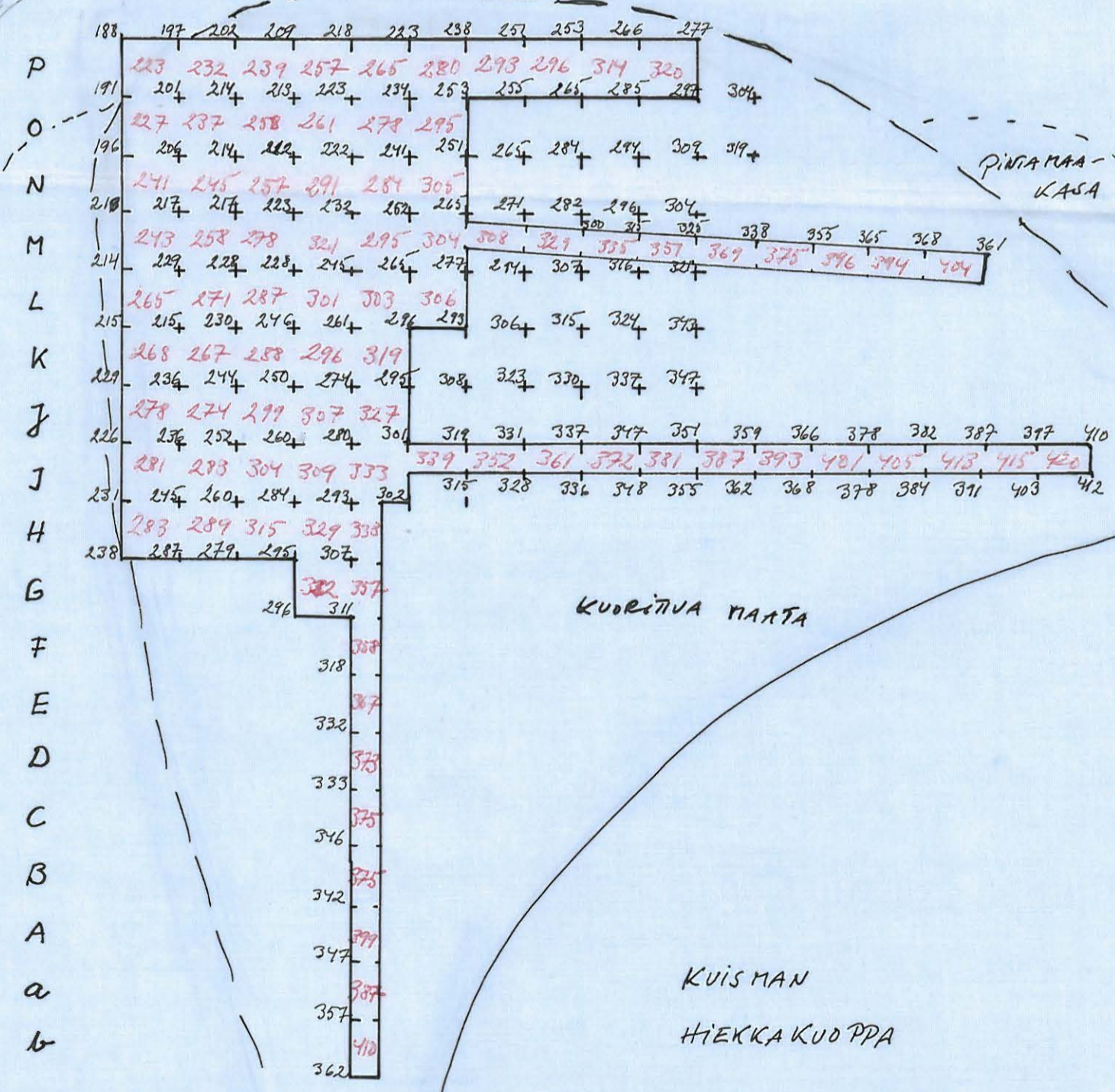
OLAPIOLLA TEHTY...
KUOPPA (Löytöjä)

MATALA A
MÄNTY METSÄÄ

OLAPIOLLA TEHTY...
KUOPPA (Löytöjä)

20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2

VAAITUSKOHTE

LAITILA, NÄSTINRISTI

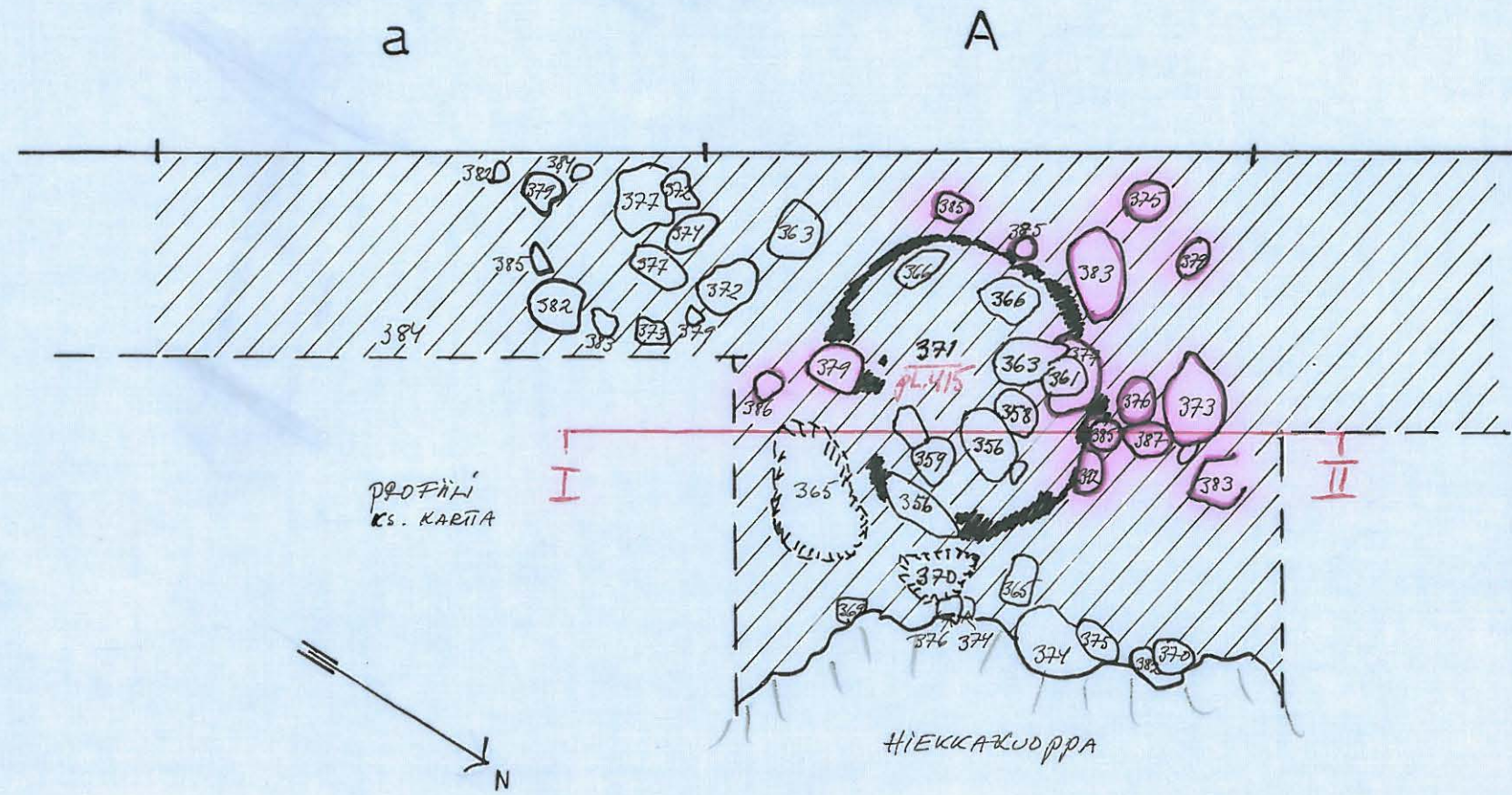
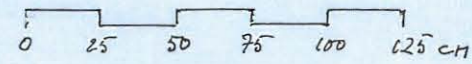
M. Koskimies 1970

1:25

liesi ruudussa A 14

kp 006=

	VAALEA HIEKKA HEIKOSTI RUSKEHTAVA (PAIKOIN)
	NOUKI, HÜLI
	RAPAKIVI AJONNUT WOODTON.
	KIVI
	PÜRRETYNTÄSN ALAPOOLELTA ESÄINTULLUT KIVI.

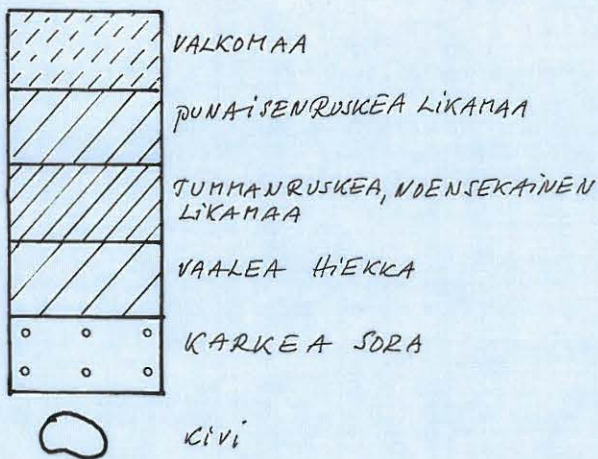
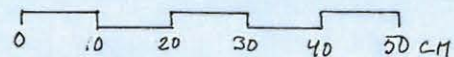
LAITILA, NÄSTINRISTI

M. Koskimies 1970

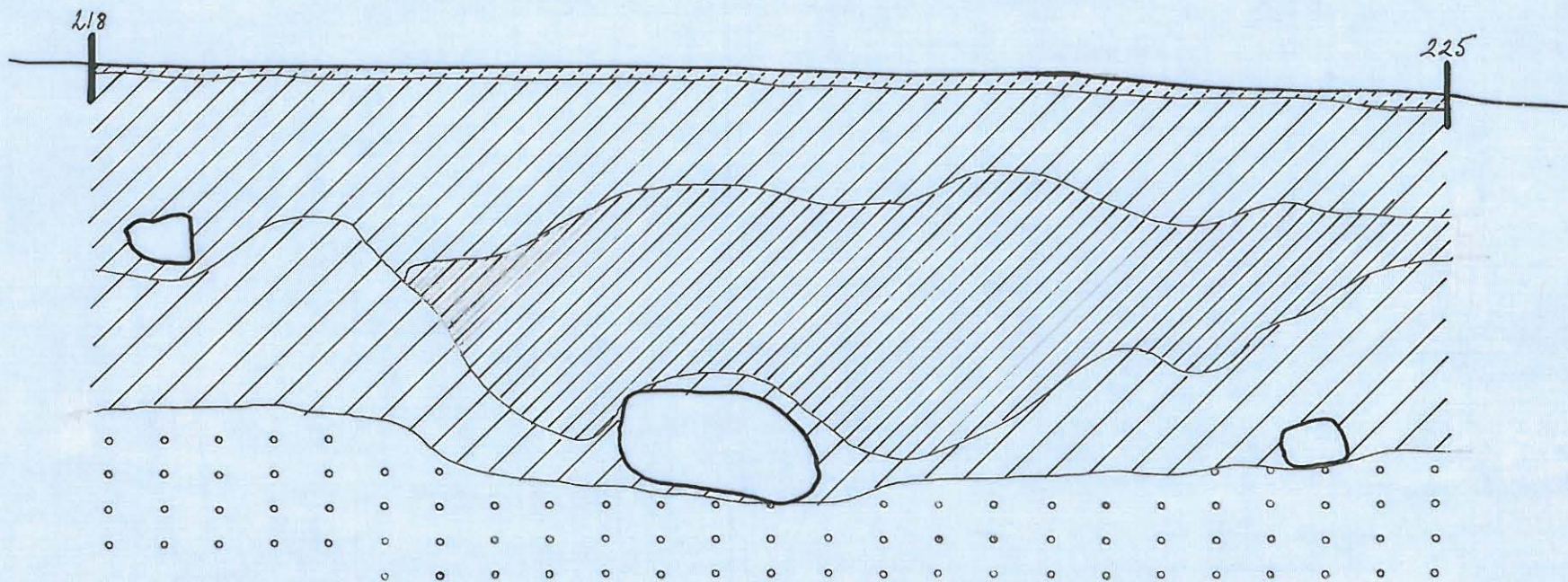
1:10

ruutu P 14 pohjoisseinän
profiili
kp 006 =

A.25

P 14

LAITILA, NÄSTINRISTI

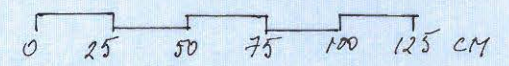
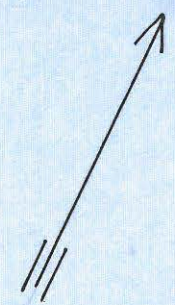
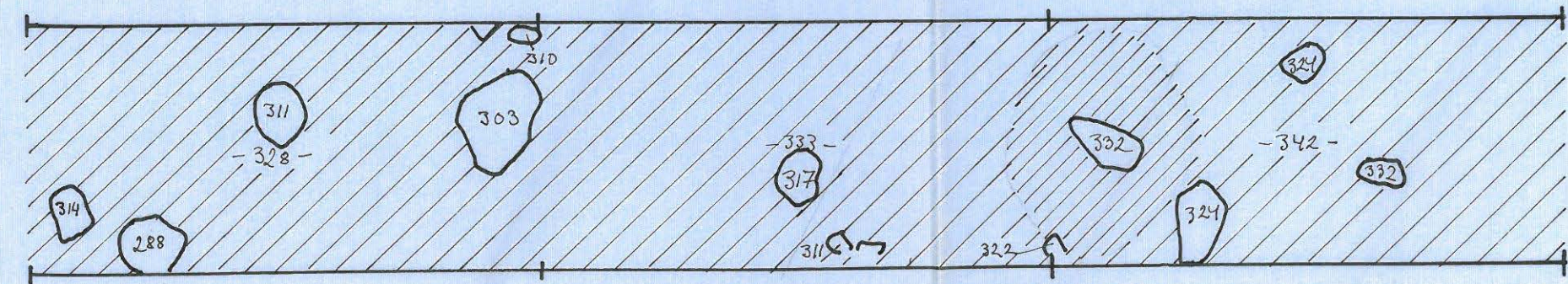
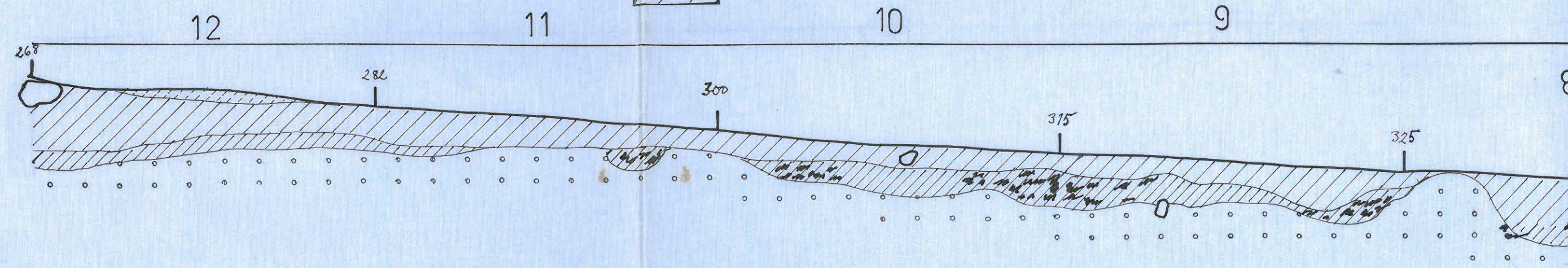
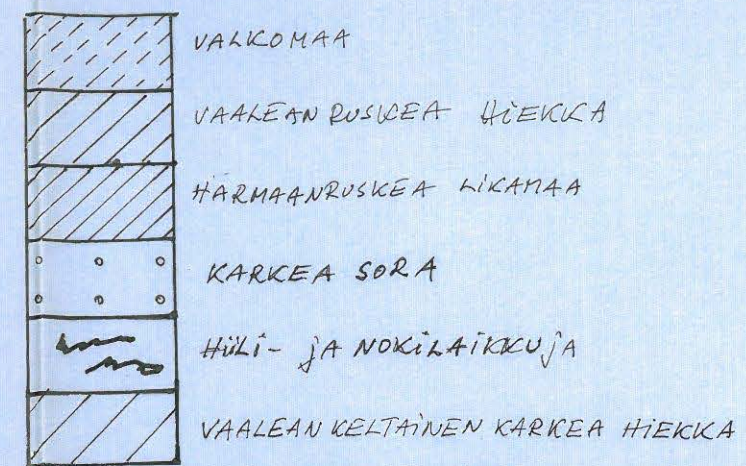
M. Koskimies 1970

1:25

koeoja M, pohjoisseinän
profiili ja tasokartta
ruuduista M 12-10

kp 006

S. 26

8

7

6

5

4

25

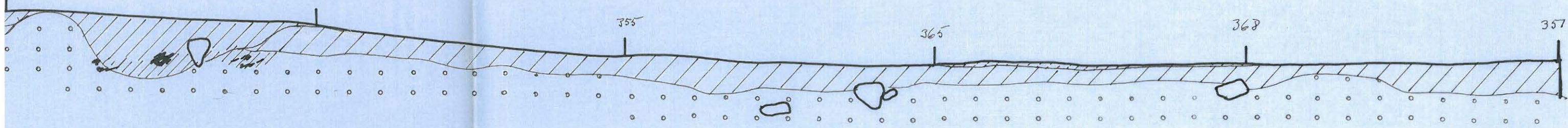
330

355

365

368

357

100 125 CM

LAITILA NÄSTINRISTI

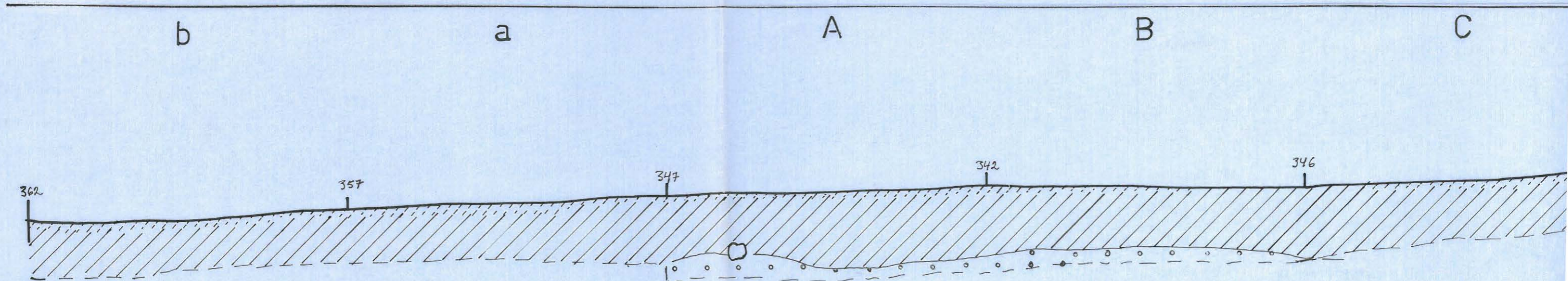
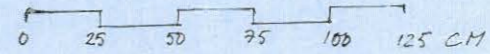
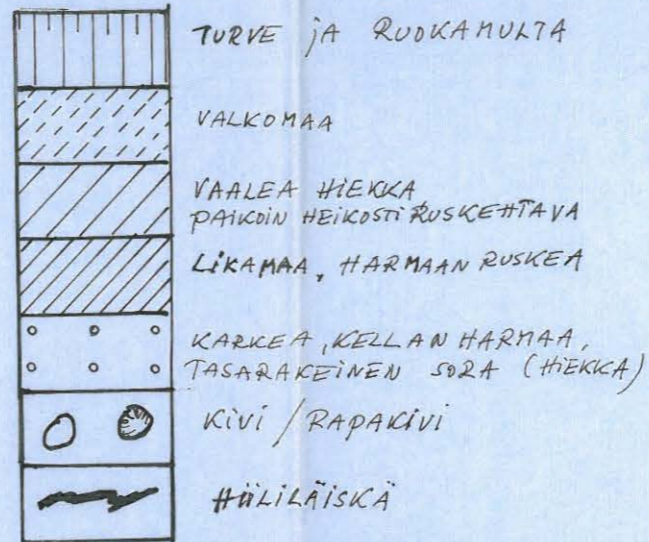
M Koskimies 1970

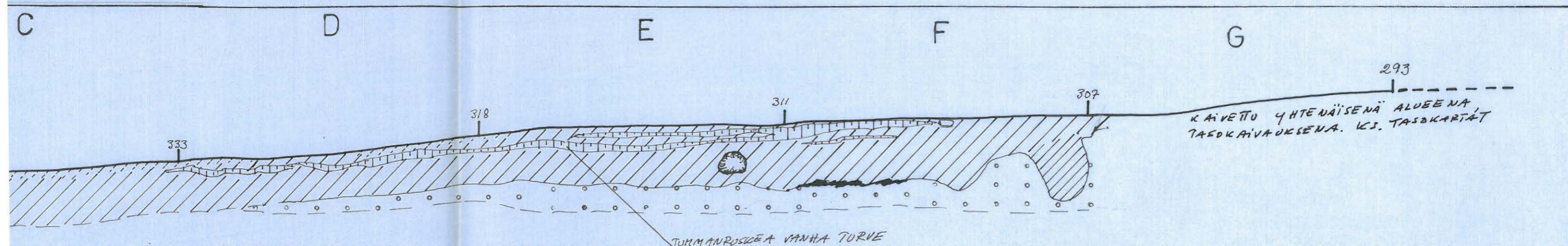
1:25

koeoja 14, länsiseinän profiili

kp 006

S. 27

C

D

E

F

G

333

318

311

307

293

TUMMANROSGEA VANHA TURVE

KAIVETTU YHTENÄISENÄ ALUEENA
TAEDKAIVAUKSENA. KI. TASEKARTAT

s. 28

LAITILA NÄSTINRISTI

M. Koskimies 1970

1:100

esinelöydöt

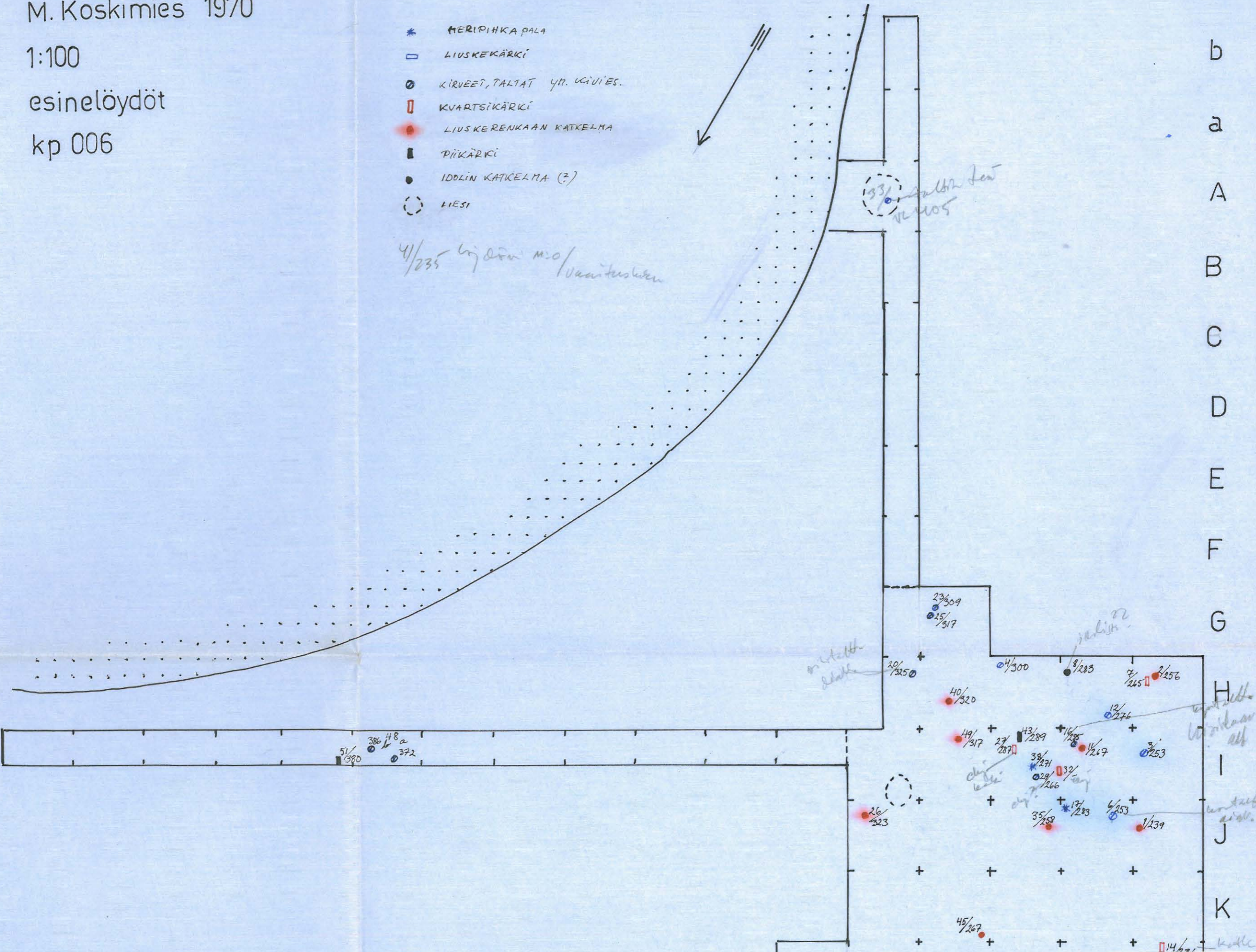
kp 006

- * MERIPIHKKA PALA
- LIUSKEKÄRKI
- ⊙ KIRVEET, TALLAT YH. KIVIIES.
- ▭ KVARTSIKÄRKI
- LIUSKERENKAAN KATKELMA
- PIKKÄRKI
- IDOLIN KATKELMA (?)
- LIESI

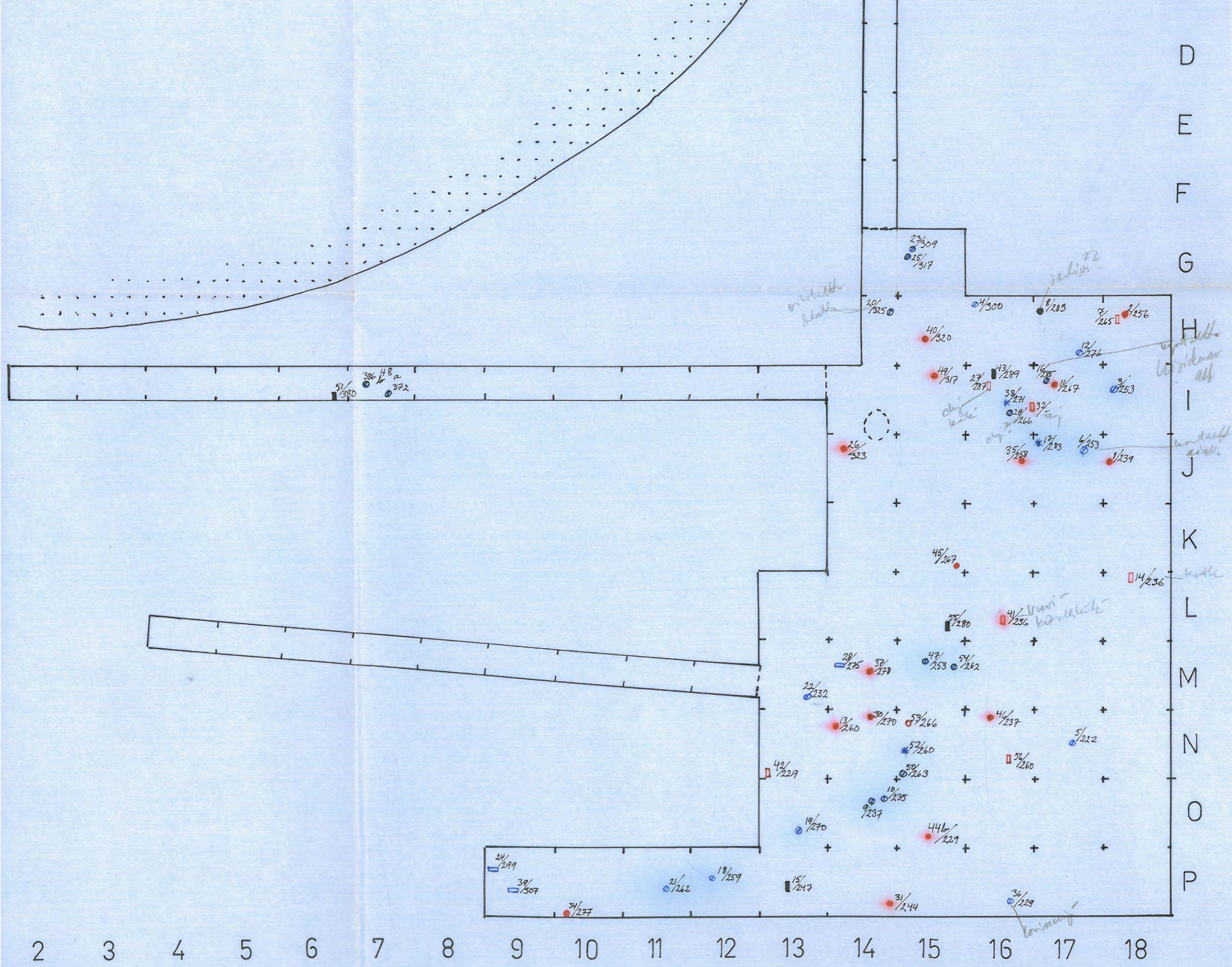
4/235 löydettiin m. o. vuorokausen

*33/205
2/205*

b
a
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K

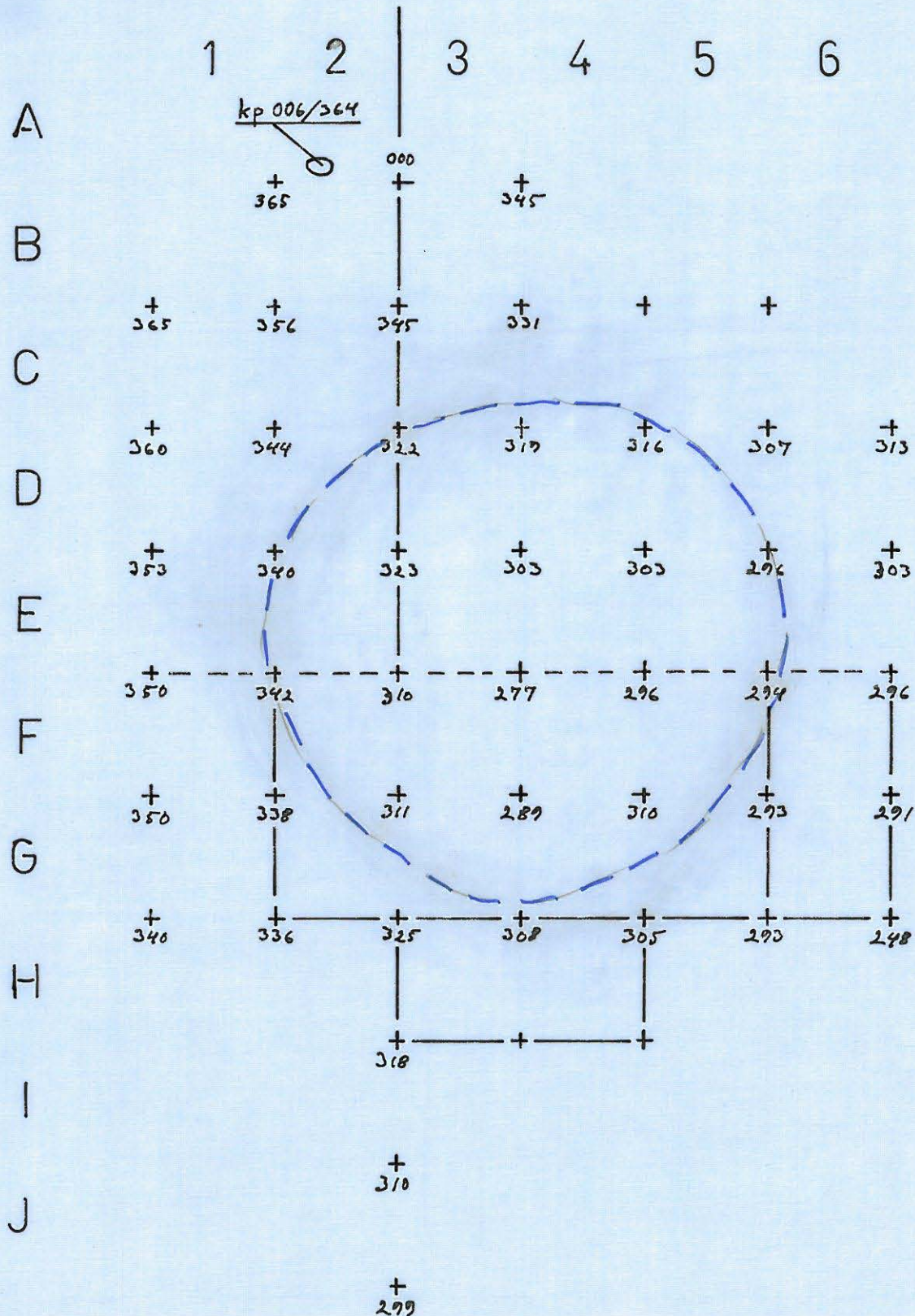
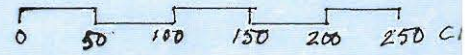
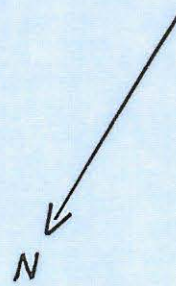
LAITILA, NÄSTINRISTI

M. Koskimies 1970

1:50

kp 364/006

röykkiö I *PINTA VAAITUKSET*

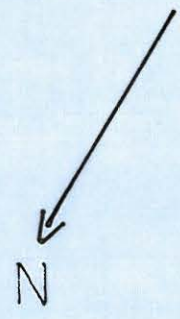
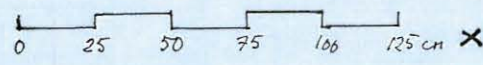
LAITILA, NÄSTINRISTI

M. Koskimies 1970

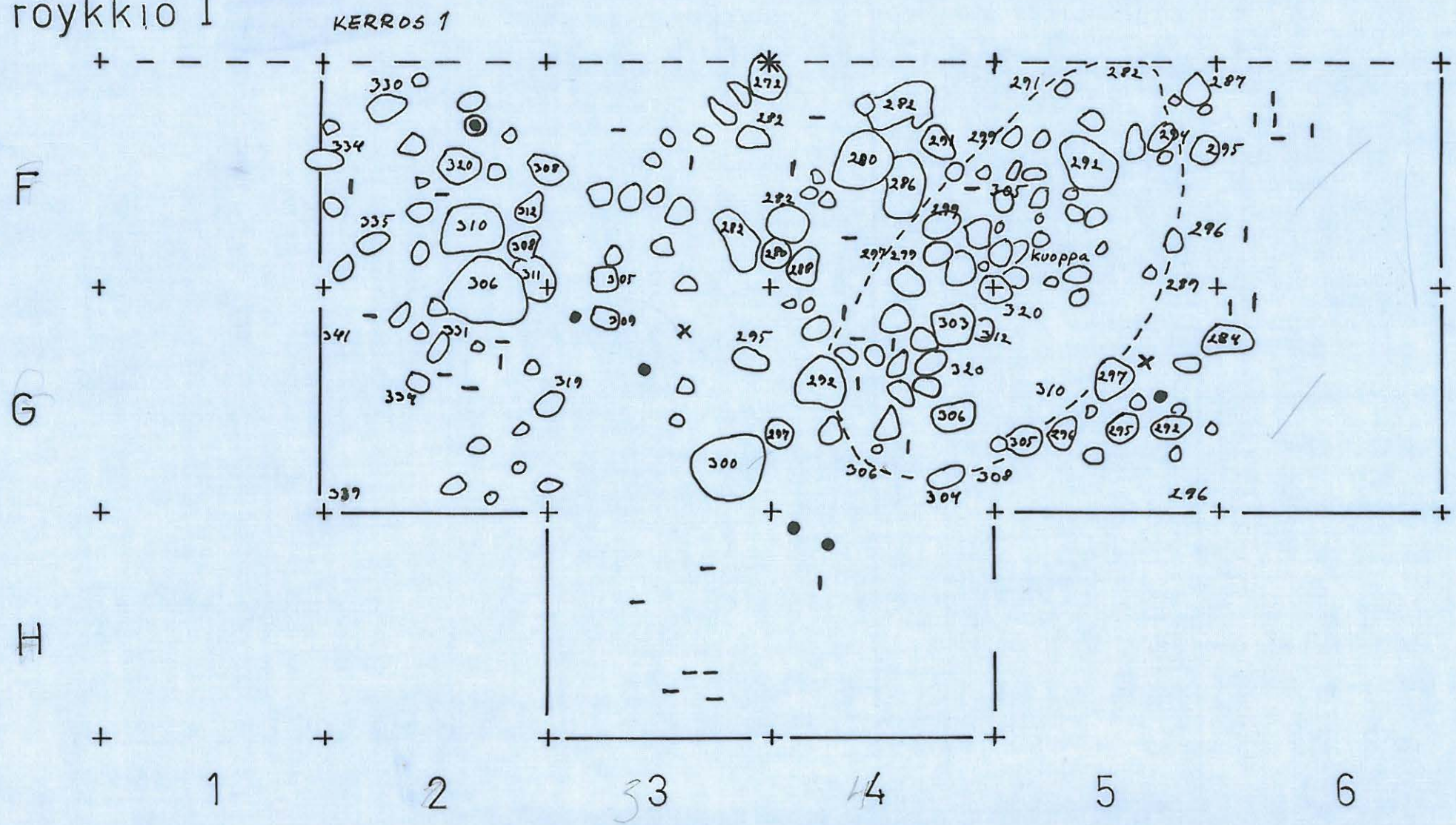
1:25

kp 364

röykkiö I

- × saviastianpala s. 30
- kvartsi-iskos
- | portyriitti-iskos
- hioin
- ⊙ hiekkakivikiikko

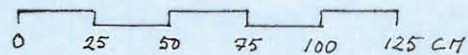
LAITILA, NÄSTINRISTI

M. Koskimies 1970

1:25

kp 364/006

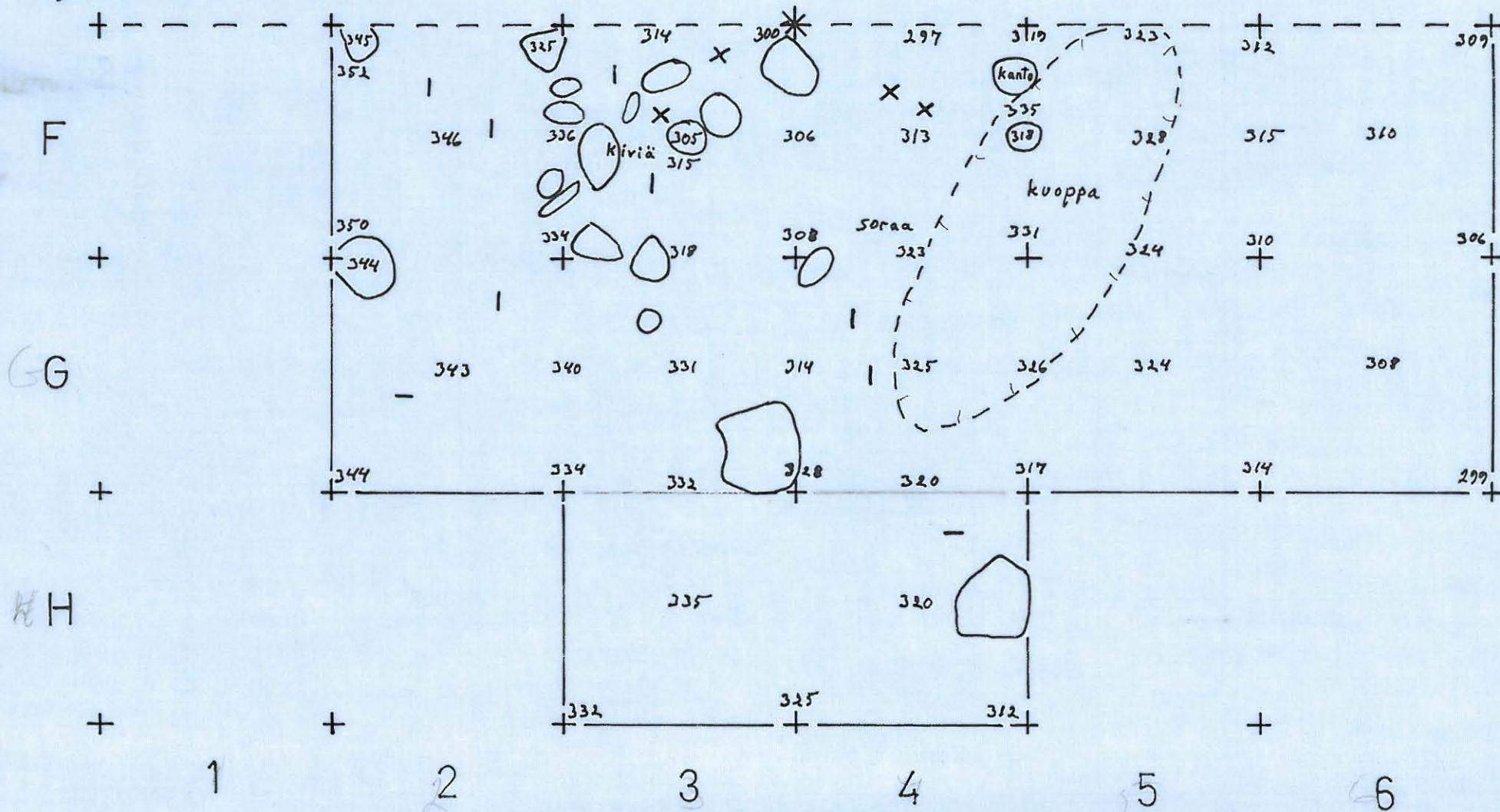
röykkiö I KERROS 2

- X saviastianpala
- kvartsi-iskos
- | porfyriitti-iskos

s. 31

N

LAITILA, NÄSTINRISTI

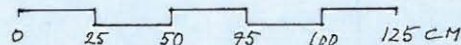
M. Koskimies 1970

1:25

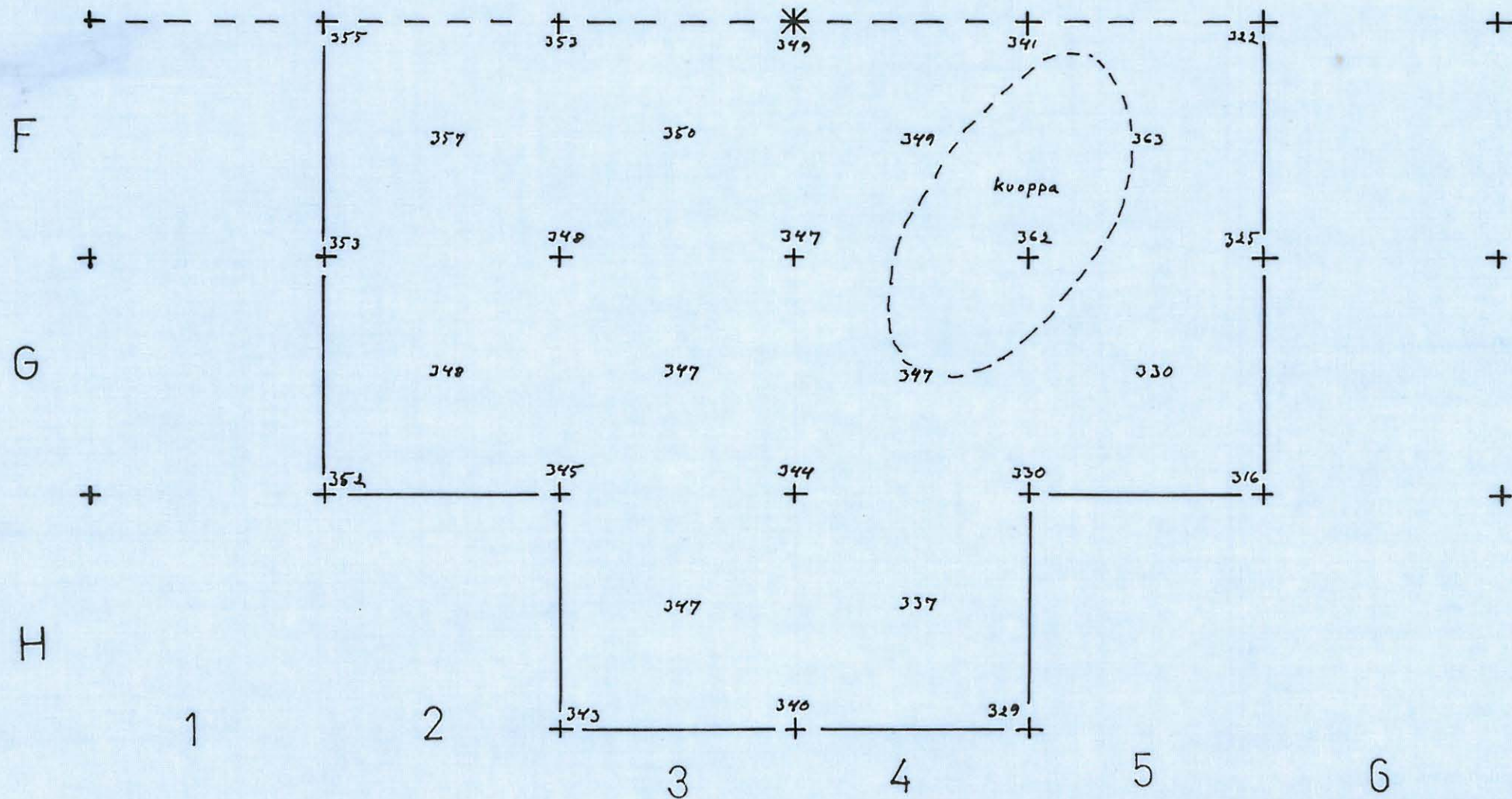
kp 364/006

röykkiö I KERROS 3

s. 32

N

Lite 20

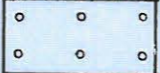

1.33

EAITILA NÄSTINRISTI

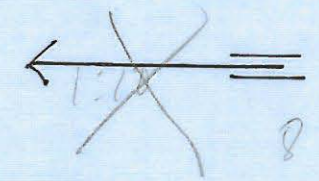
M Koskimies 1970

1:10

röykkiö I, profiili

	TURVE JA RUOKANULTA
	VAALEANRUSKEA HIEKKA
	KARICEA SORA
	KIVI
	RAPAKIVI MUODOTOMAKSI HÄJDANASSA

Vindellen

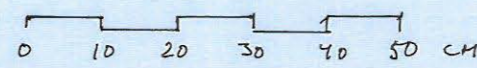
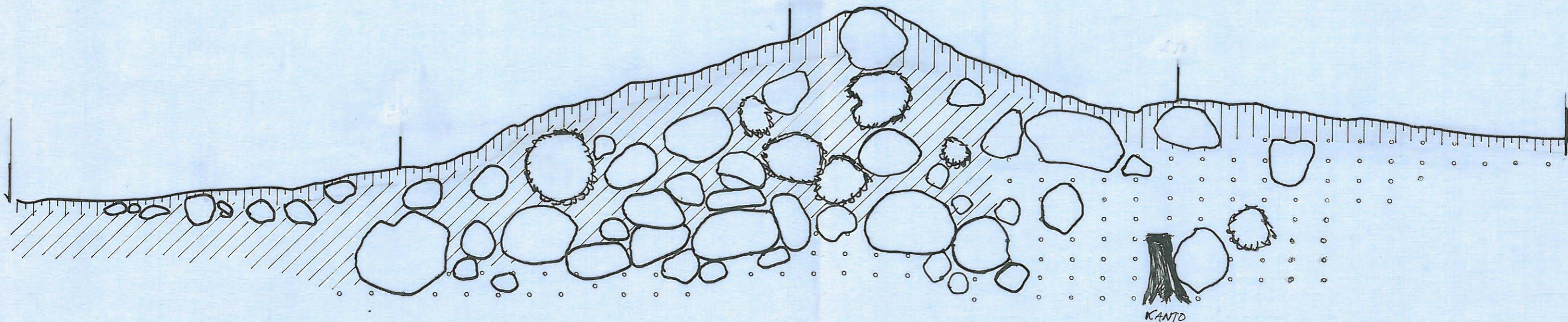

F2

F3

F4

F5

LAITILA, NÄSTINRISTI

M. Koskimies 1970

1:50

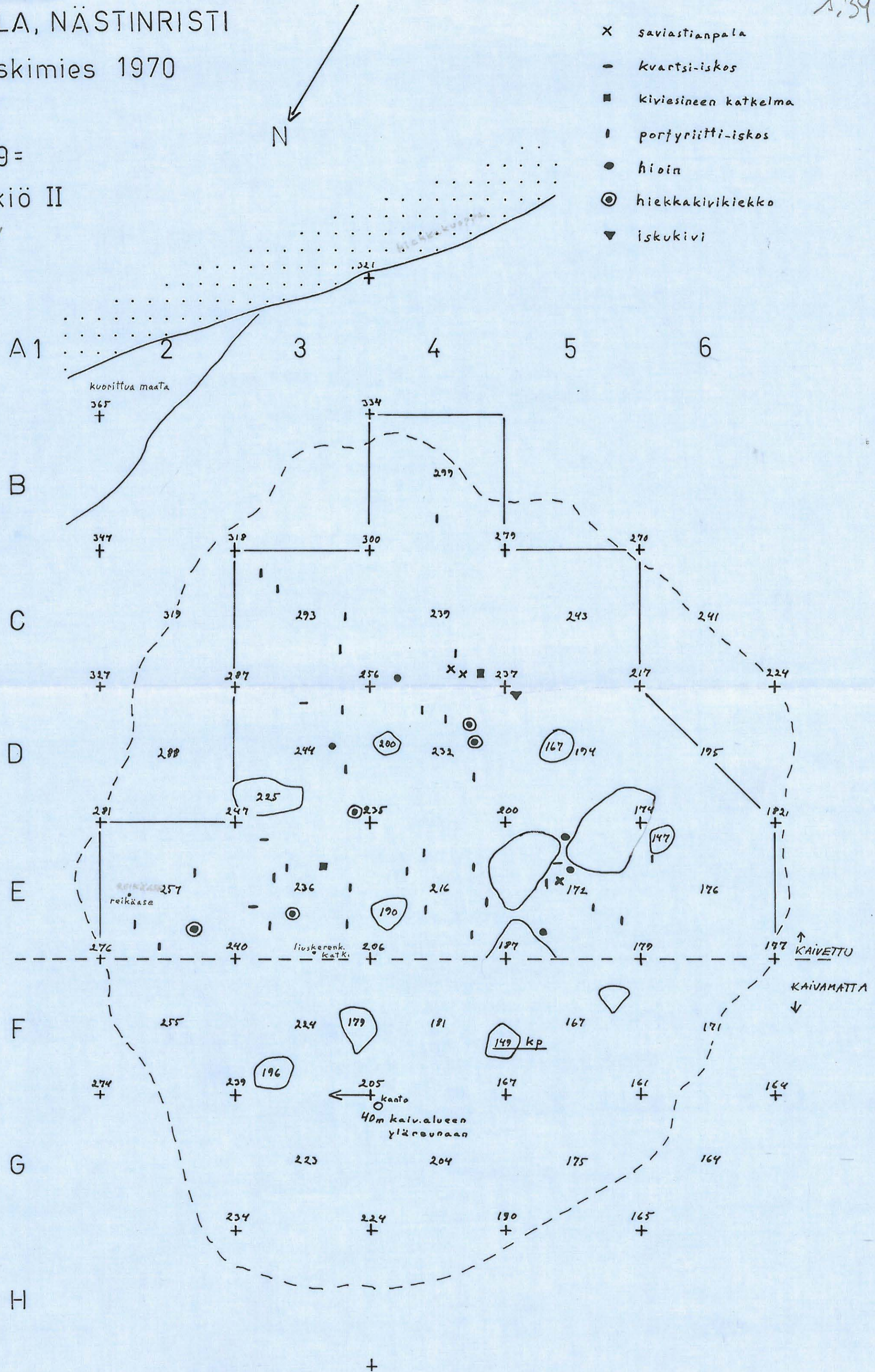
kp 149 =

röykkiö II

TASO 1

A.34

- X saviastianpala
- kvartsi-iskos
- kivesineen katkelma
- | porfyriitti-iskos
- hioin
- ⊙ hiekkakivikiekko
- ▼ iskukivi

LAITILA, NÄSTINRISTI

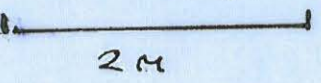
M. Koskimies 1970

1:50

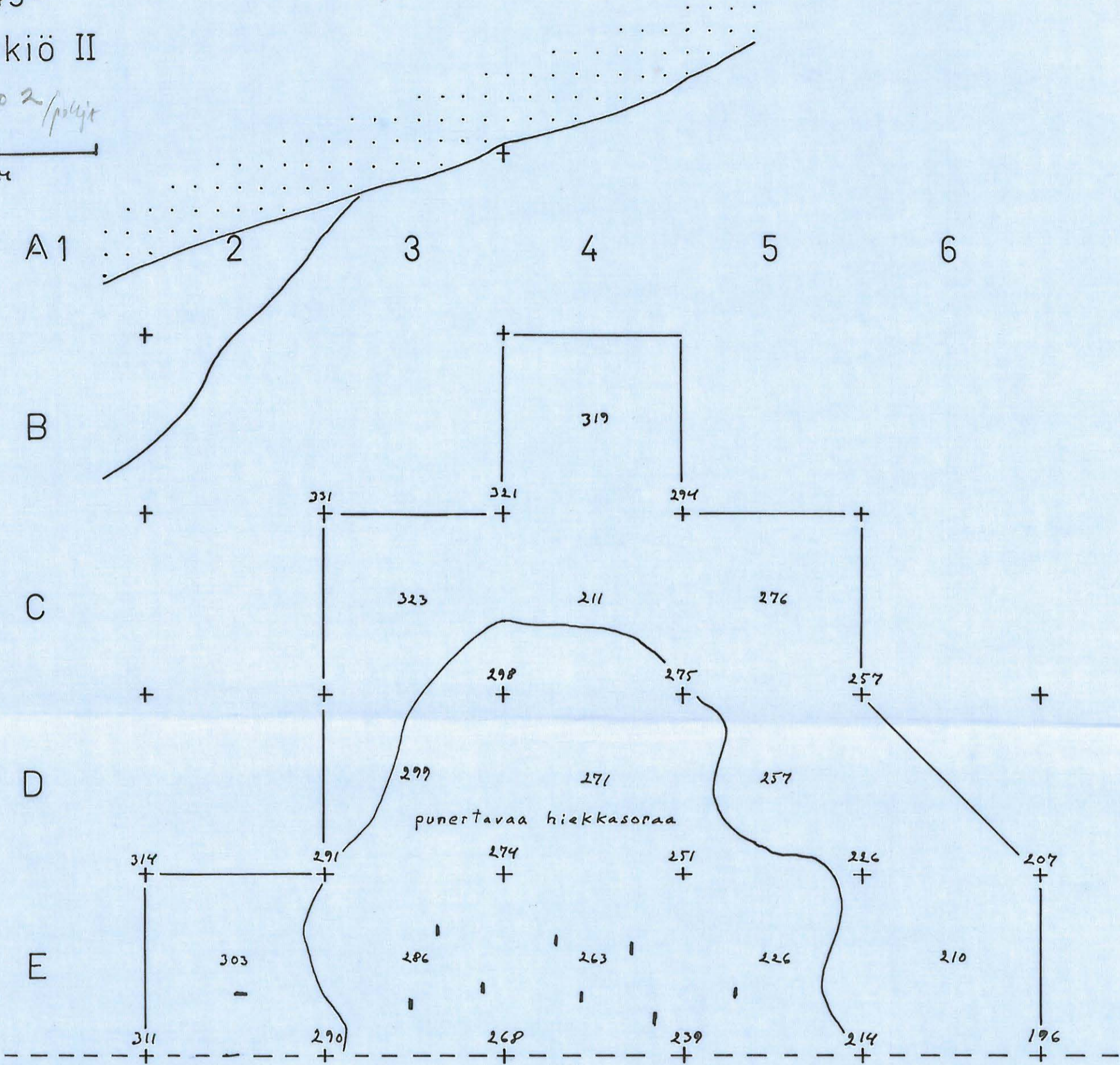
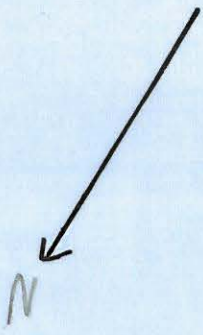
kp 149=

röykkiö II

TASO 2 / poljet

- kvartsi-iskos
- | porfyriitti-iskos

149 kp

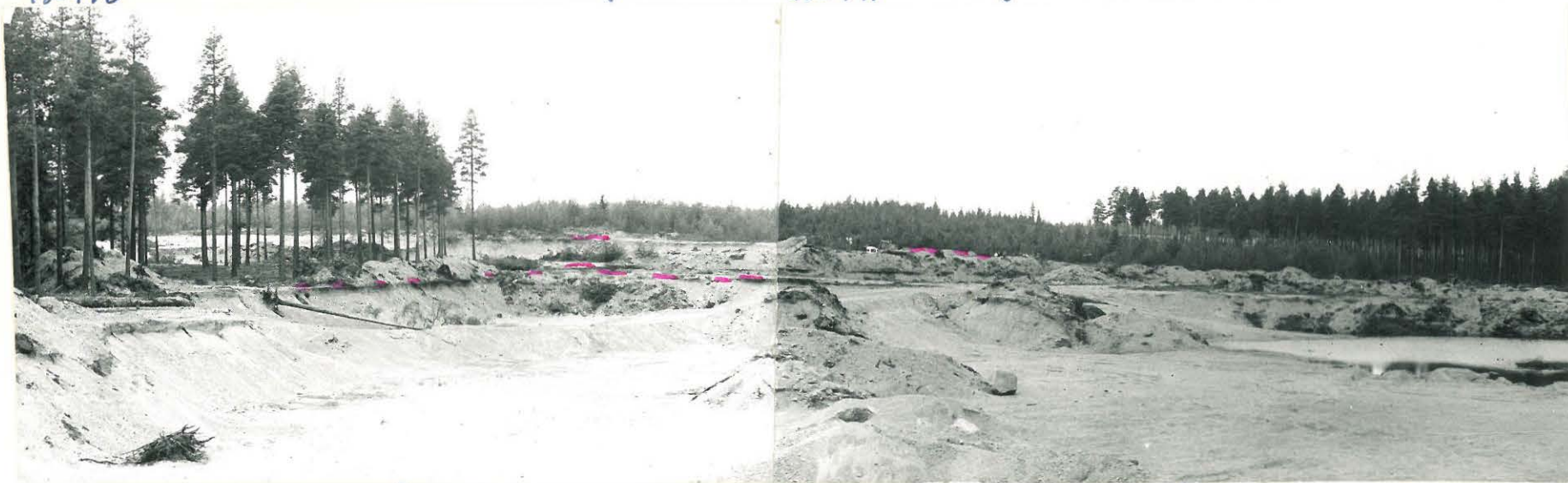
← 40m kaivaus-alueen yläreunaan

Indeksi, Kuopas
reunalla oleva
näyte II
↓

Kaivausalue
↓

42910

42911

↑
löyly: TUH:n - Nikulan
kuopan reunalta
(Kaivaus tasta
vasemmalla nyls. 70)

↑
miehen talous kääntö-
nk. Antalan Hauon hiekin-
kuoppa, jolla SE j S reunalla
on löyly

Nästiipiisti, hiekkakuoppa-alue
yliskunta Haaleosta, Nikulan
kuopan SE reunasta
näytteet keskellä näytille, matlas
mattija kasvavalla harjanteella.

42912

LAITILA, NÄSTINKIESTI 1970

ASP. KAIV

1,37

"Koneisto seikkien"
 kaivausalueen pohjais-
 reunalta.

42913

Kaivausalueen luo-
 teesta.

42914

Lähtöpäivänä otettu
 ml. ryhmäkuva, josta
 puuttavat keuhkokuu-
 työt 5 henkilöä, jotka
 läpetteivät etä aikoina
 ennen töiden loppua.

44:7

Maria Koskimäki

42915

LAITILA, NASTIKRISTI 1970

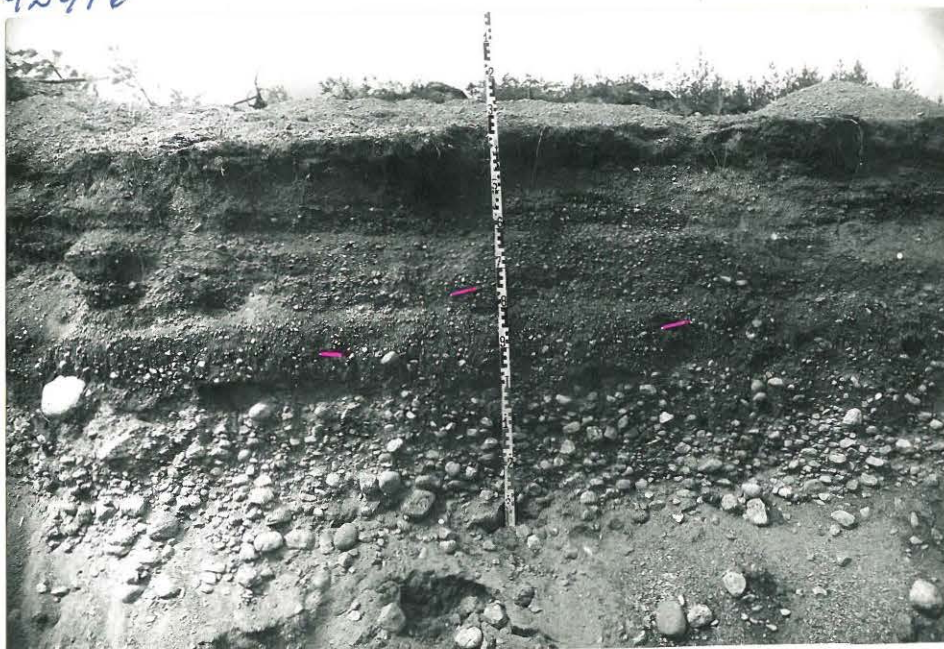
ASP. KAIU

1.38

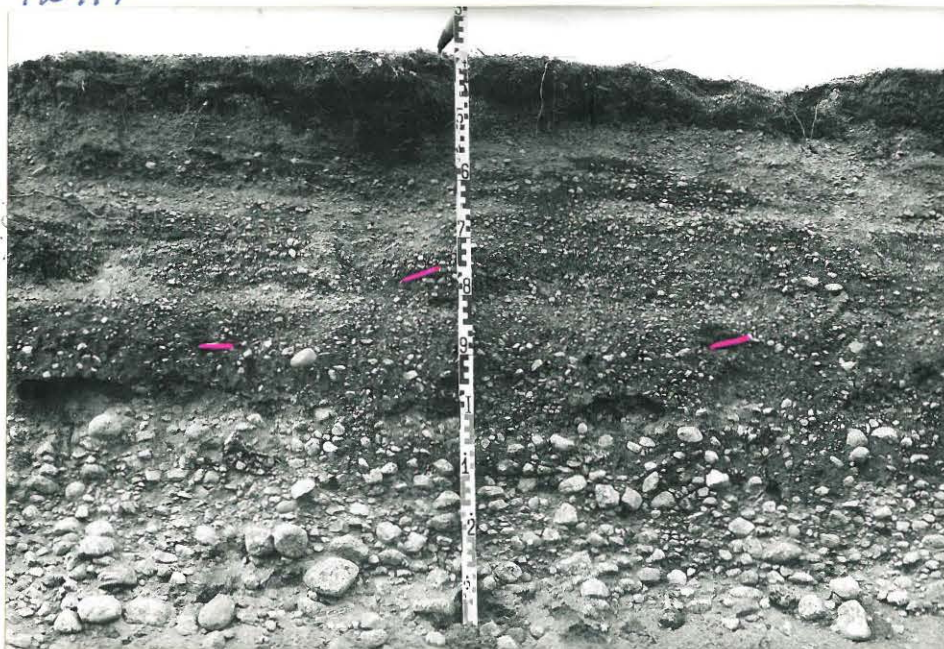
liikkakumpun reunaa
 kumpun poljoissa
 poljoissa. Huom.
 aineiden karkunjärjesty.

42916

liikkakumpun seivämaa,
 näkyvät olivat löydöt
 (isoklasi, keramiikka) mer-
 kity punaisiin tikuin.
 Alinmaat löydöt tulevat
 niis aivan karkun sora-
 pinnan läheltä.

42917

Sama kuva kuin edell-
 suurempaan

varsin, löytökent-
 tusta, kellestään, jalkon
 liikamaan penta-kusku-kammas.

kauleen sora, joiden yli-
 pinnam joi tain kajarain-
 sora löydöt.

liitt. Koskenniemi

42918

LAIKILA, NÄSTINPISTI 1970
ASP. KAV.

s. 39

kiekkalampaan luoteis-
osa, pinta- ja maasta kuo-
rittu osa ennen kaivauk-
sen alkua. Vas. teliteitä
juuri ja alkuja
kuwa kaakosta

42919

Kaivausalue paalutettu
ja kiveä 14 aloitettua.
Kuwa suunnilleen itä-
kaakosta

42920

Kaivaus alkuvaiheessa.
Anom. maalea maan pinta,
jota pinta- ja maasta kuo-
rittu ja pöytämaasta jälkeä
on näkyvästi valkoinen
hunkien hunkien
kuwa idästä.

Rein J. Koskimies

42921

LAITILA NÄSTINRISTI 1970

ASP. KAIV

s. 40

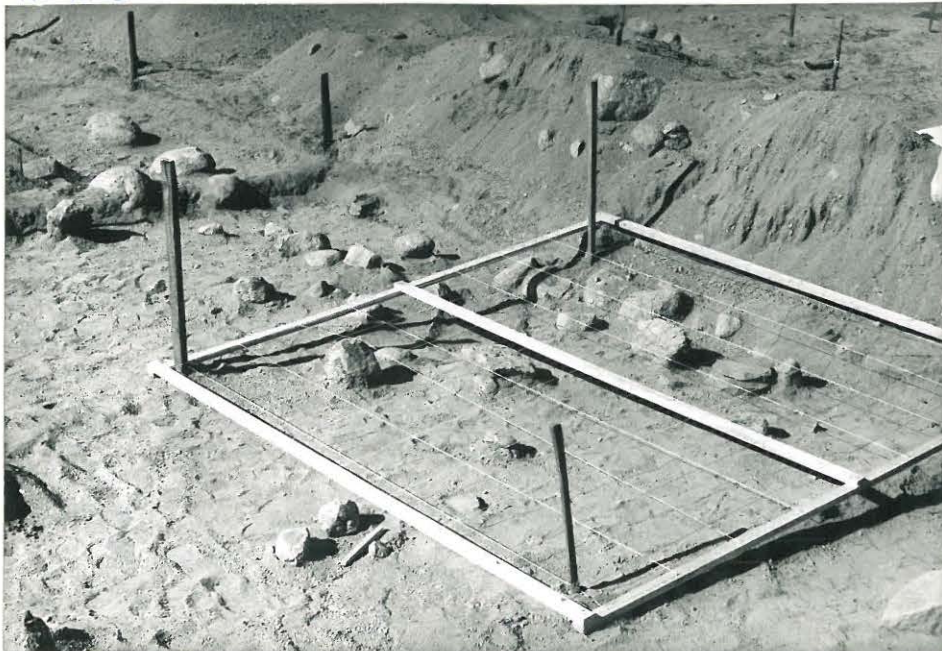
Kaivausalueen länsiosan
luoteesta päin. Siinä on
18 j 17 etn- ja keuhkotalalla,
keskellä 14 varemman ni-
kyytösa.

42922

Samalla alueella kuin ed. ku-
vassa etelästä päin

42923

piirususbelikkeen käyttöön,
maailmaa J 17 keros 1.

Siinä Koskenmies

39134

42924

LAILLA, NÄSTINPISTI 1970
ASP. KAIV.

s. 41

linja 14 yläosa ruukuoh
J. Prunna P (j. linna)
kierros

← ruukuoh

40.6

42925

Kaivausalueen pääosa
luoteesta, linja 14 kai-
vettu keskeisestä / poljään,
"Suomenkalaisvieraat tulevat
taustalla, kaivaus porukka
paennut! (= taustalla)

40.23

42926

Kaivausaluetta kaakosta.
Kraagin 14 yläosa edessä,
oik. seisoo urakointija
Kuisma

42.2

King Kuisma

42927

LAITILA, NÄSTINRISTI 1970

ASP. KAIV.

S.42

Kaivausalueen
länsiosaa, kuro 1
melkein valmiiksi kaivof-
tuna.
kuorta etelästä.
nt. Karttalite 6

42928

Sama alue kuin ed.
Kuraon kaakosta
so. Linjat 18 j 17, kuro 1
nt. Karttalite 6

42929

ruudut H 18-17, J 18-17,
J 18-17 kuro 1 peljaan kai-
votuna, kura etelästä.
nt. Karttalite 6

Miina Koskimies

42930

LAIKLA, NÄSTINKISETI 1970

ASP. KAIU

S.43

Hieinkivet in situ
ruudussa 117

407

42931

ruukumpala KM
in situ

42932

ruukumpala KM 18261; 374
in situ

4293

42933

LAITILA, NÄSTINPISTI 1970

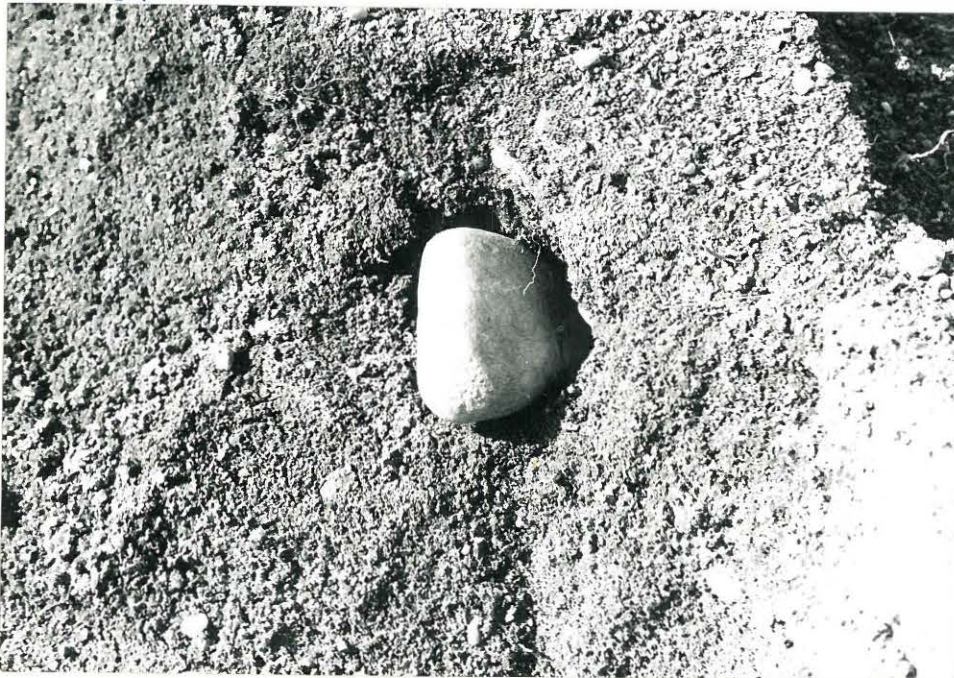
ASP. KAIU

S.44

iskualustava trimmattu
 kivi ruudusta P 11, keros³
 huom. keskellä iskausta
 syntyvät kuoppa, myös
 ylijunta eli ylitönnä

42934

iskukivi KM
 in situ

42935

iskukivi KM
 in situ

42936

LAITILA, NÄSTINPISTI 1970

ASP. KAIV.

A. 45

lieden reuraa koeojaa
 J ruidussa J14 / profiliton
 leikattu

42937

Koeojaa J kaivetaan
 kuva pelipöydästä

42938

Koeojaa J kaivetaan
 kuva lävis-
 maasta (kaivausalueelta)
 jän

42939

LAITILA, NÄSTINRISTI 1970

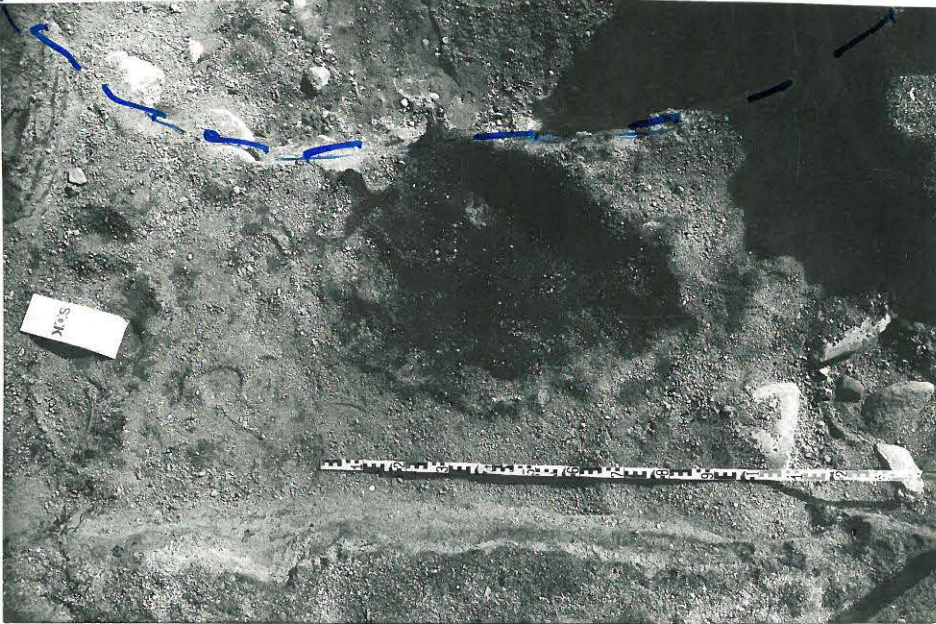
ASP. KAIU

A. 46

liesi kaajam 14 seinä-
mäti hiekkakivon
puolella, peukistettu
alpuolella tummaa ni-
kyä luontainen hiesukerros
kalliteikkaus (votko)

42940

lieden A 14 liesikuvaa
peukistettuna. Hiekkakivon
reuna merkitty
sinisellä.
Kuvasta päältä

42941

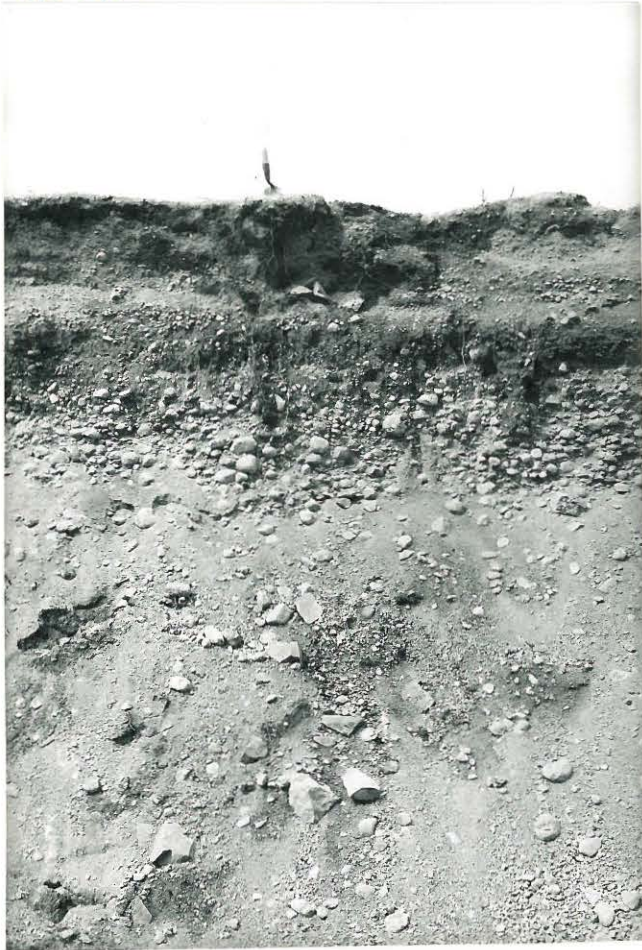
liesi A 14 melkein poljin
kainuttuna, lähellä olevat
kivet väli paiballaan.
ni. Ylempi kuva, jossa pää-
osa niistä on peistetty jo.
hiekkakivon reuna kai-
vapuu työn takana.

Antti Koskinen

42942

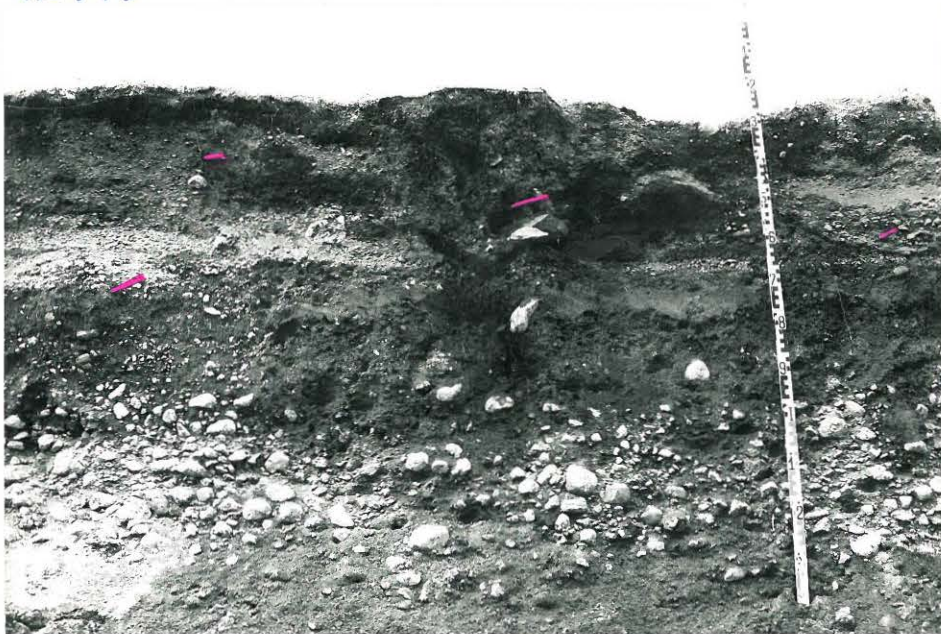
LAITILA, NÄSTINRISTI 1970
ASP. KÄIV.

A.47

hieleskunnan seinämästä
 ollut kivi ennen puidenlesta-
 mista kiven allaalla
 kielesti puidenlesta kiviä
 ja maa

42943

Sama kivi kuin
 yllä puidenlesta
 Puidenlesta merkityt tikut
 osoittavat ikosten ja
 keraamikkopalojen sijaintia
 puidenlesta (kallionlesta)

42944

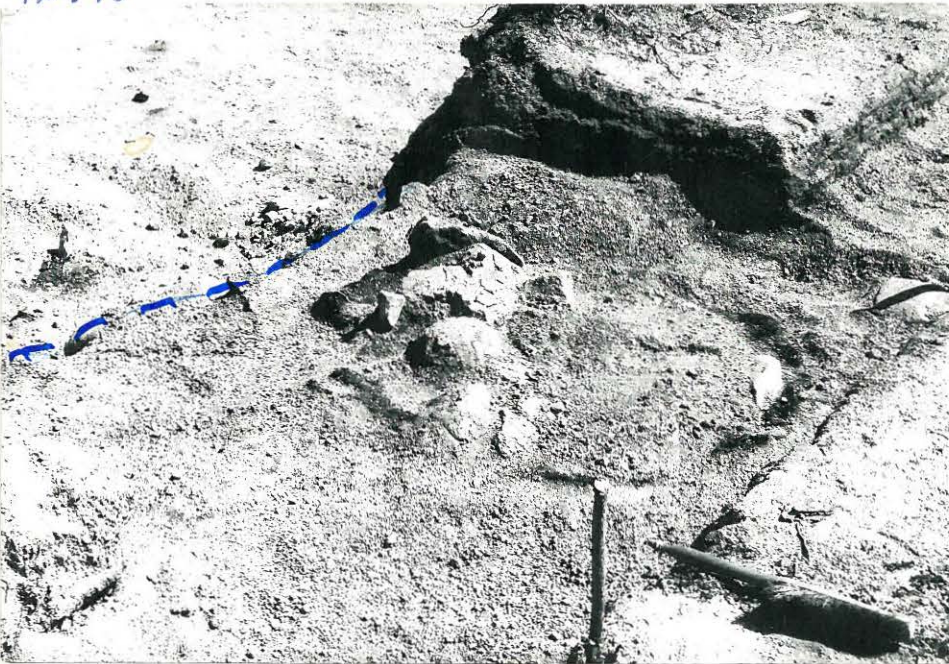
LAIKILA, NÄSTÄNKI 1970

ASP. KAIV. 1.48

liisi karejassa 14. mu-
dusa A. liikkakunnan
seinämästä onille kairatti-
na, pääosa kivestä ei
ollut kummu valk. lieteen
mt. kartta 9 ja
hiisukeros tummampi

42945

liisi A. 14 koloonaan onilla
kuvattu länneksi.
liikkakunnan reunaa sul-
jennetty siivoksi
mt. kartta 9

42946

liisi A 14 päihti kuvattu-
na ennen pintaamista.
mt. kartta 9

Mäji Koskimies

42947

LAITILA, NASTINPISTI 1970

ASP. KAIV

S.49

liesi ruudussa T14, keuo
2. vt. kaitta 7
kuo puuk- (lämest-)

42948

liesi ruudussa T14,
keuo 2, keuo kaa-
kosta

42949

ruutu P14, polypoidi-
näsi näkyvät kulttuuri-
maa (liikamaa alue
(kuoppa)
vt. kaitta 10

Minj Koskinen

11.12

42950

LAITILA, NÄSTINRISTI 1970

ASP. KAIV. A-50

ruudussa G-15 ollut
 naen ja likamaan pelkainen
 alue kuvattu esteeksi,
 kerros 2

42957

Sama alue kuin edellä
 kolmessa kerroksessa 2
 polymeeriä kaivettuna

Piirj Kodlins 1

42952

LAITILA, NÄSTINPISTI 1970

ASP. KAIV.

s. 57

pääasiassa ruudun
 L 15 ollut kivayst. keuo 1
 kuvattu etelästä
 päin.

42953

pääasiassa ruudun keuo
 L 15 ollut kivayst. ~~keuo~~
 kuvattu luoteesta
 vt. kartta liite 6

Minj Koskimies

42954

LAITIKA, NÄSTINRISTI 1970
ASP. KAIV.

A. 52

Kaivausaluetta eteläkaakosta,
etualalla kasejan 14 alku,
oli alapää, vastakkaisella linjat
18 j 17 kaivettavana, keskellä linj
14. Edomii olevan kaivajan talo-
na pinnustus tekijä on alla
lien suudusta A 14

42955

Kaivausaluetta kaakosta
etualalla kasejan 14
ylin, keskellä olevi
linjat 16 j 15 luvd aan
peltärikkä istumaasta,
linja 14 pimeäsiivä

linja Koskimies 1

A.53

LAITILA, NÄSTINRISTI 1970

42956

KUISHAN HIEKKAKUOPPA ETUALALLA

42957

↑
ASUINPAIKKALÖYTÖJÄ
VASTAREUNALTA

↑
Löytöjä pinta-
maakasista ja
maiden takana olevien
kuoppien reunalta

↑
LIESI KÖÖJÄN
RUUDUSSA AU
OSAKSI AVATTUNA

LIESI PROFILISSA

↓ 42957 om

42958

Kaivon
luona
tutkimaton
Röykkiö ↓

KUUSEN
KOHDA

↓
Röykkiö II

42959

LAITILA, NÄSTINRISTI 1970

↑
HIEKKAKUOPAN SEINÄHÄSSÄ
OLEVA LIESI

HUOM. MAAN PINNAN OUVEN LANGASTURPEEN KUORIMISEN JÄLJELTÄ

Kaivausalue lähiympäristöineen idästä kuvattuna

42959

Riipi Koskinen

42960

39:31

Suurin harjanteen näy-
kösstä kaakosta kuvattu-
na. Huom. nauhoituslaulu

42961

40:10

Laantisin näykos, matala,
hajotettu? Vrt. kuvat

42962

LAITILA, KODJALA, NÄSTINRISTI 1970

Röykkiö II

A.57

Röykkiö II etelästä
aiheen kaivauksesta.

42963

Nästinristin liekkalumpu-
aluetta röykkiöstä II (etelästä)
etelään.

42964

röykkiö II desäta ym.
siivettyä ja paalutettuna,
aiheen kaivauksesta kuvattu
kaakosta vt.

Miina Koskimies

42965

LAITILA, KODIALA, NÄSTINPISTI

1.5.7

Röykkiö II

Röykkiökaakosta, jaa-
leikkua ja pienta olemä
raivattava, kuva kaivau-
sta.

42966

röykkiön yläosa poistetaan
(jälkimmäinen, olemä)

42967

röykkiön 1. kerran kai-
nettavana. Kivet useim-
mänsä morokivinä (rajabiveä)
joka oli lapioitava pois.

42968

LAITILA, NÄSTIURISTI 1970
Röykkiö I

Kaivausalueelta röykkiö I:lle maalutettu
päälinja kaivausalueelta jämin näköynä
röykkiö I pumaiten rivian koludalla.

42969

40.22

röykkiö I maalutettoma.
päälinja kaivausalueelle
näköynä. kuvattu kolli-
besti.

Matti Koskenmies

42970

29.28

röykkiö I ennen kaivautta, kuvattu kaakosta, allanlahti rinteestä

42971

29.29

röykkiö I ennen kaivautta, kuvattu suoraan ylästä rinteestä

42972

LAITILA, NÄSTINPISTI 1970 7.60

Röykkiö I

40:24

röykkiön I ensimmäinen
kerta "karsitettavana"
kuva luoteesta

42973

42:18

röykkiö I: poljettiin
julistko polyaan karsit-
tuna, kuva koillisesta
pään.

Mirja Koskimies

42974

LAITILA, KODJALA, NÄSTINPISTI

1-61

Röykkiö II

1970

röykkiön eteläpuolella pol-
jan lähellä kaivettu.
Rakennus: kivinä, tykkä-
hiukan maata ja pienempiä
kiviä?

41:21

42975

röykkiö etelästä, peesit-
in kaivettu etelästä etu-
dalla.

42976

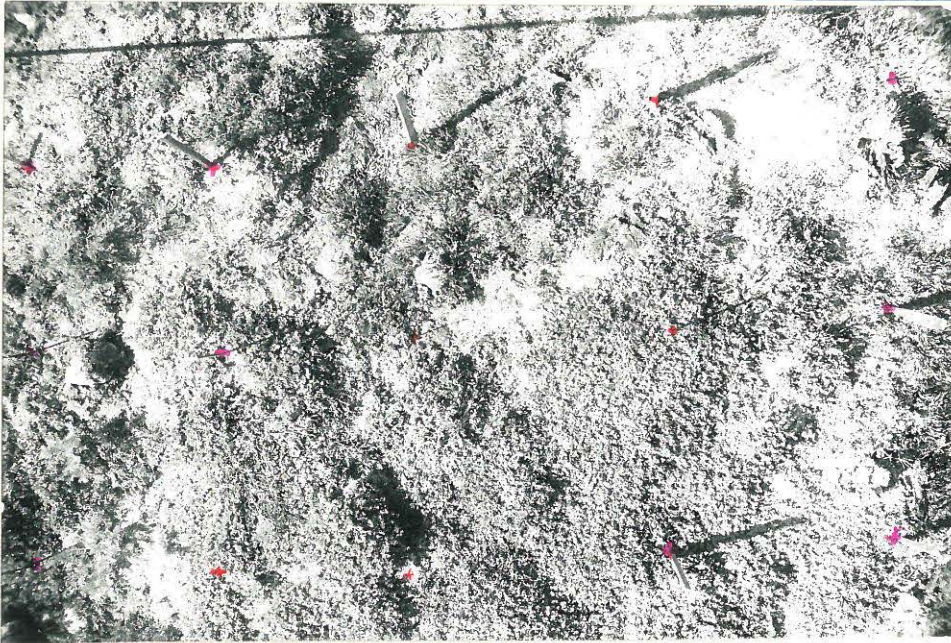

röykkiön pohjaa tutkitaan
edessä olt. Vain poljan ol-
leista isoista "morskeivista"
rapahneista rapahneista, jotka
ei lajitettava pois.

42977

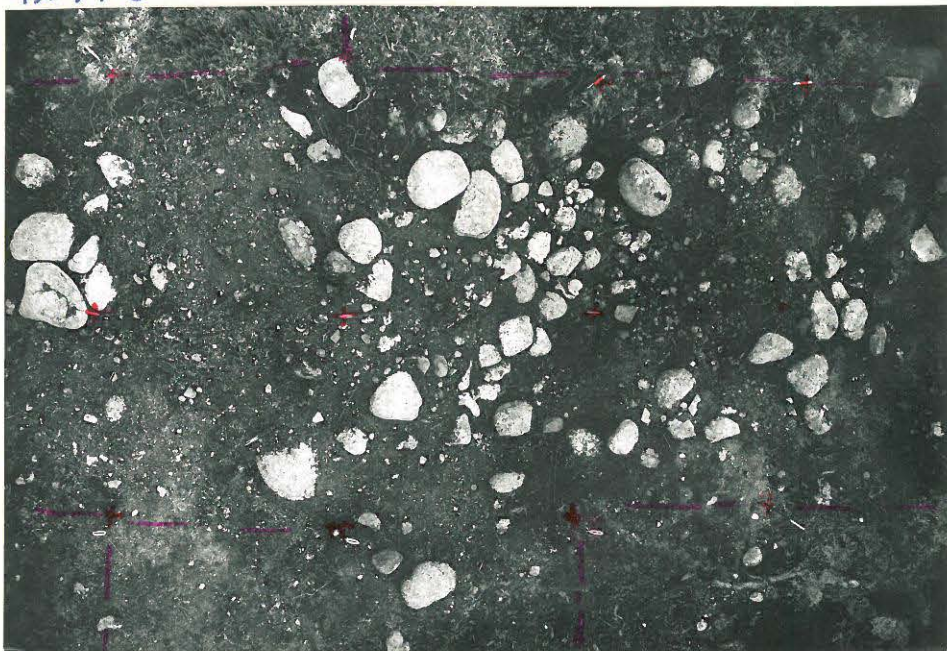
LAITILA, NÄSTINPISTI 1970

Döyökkö I 162

kuva päältä ennen
kaihua, puoleltaan.

42978

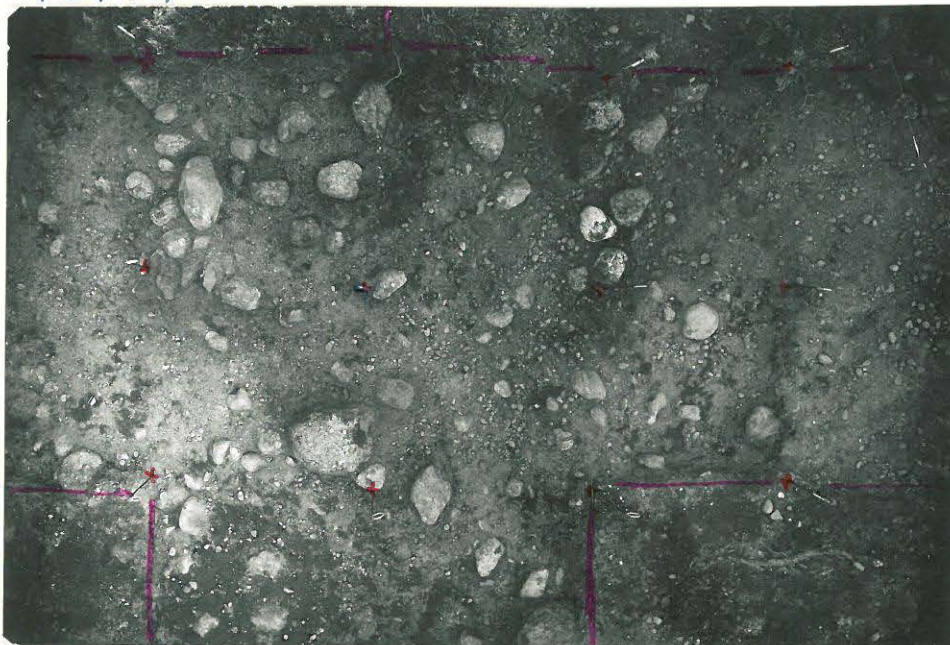
F

G

Keros 1 päältä
pölyinen oik. gli-
viistron
ruusut messit keros
reunoille

20 3 4 5 6

42979

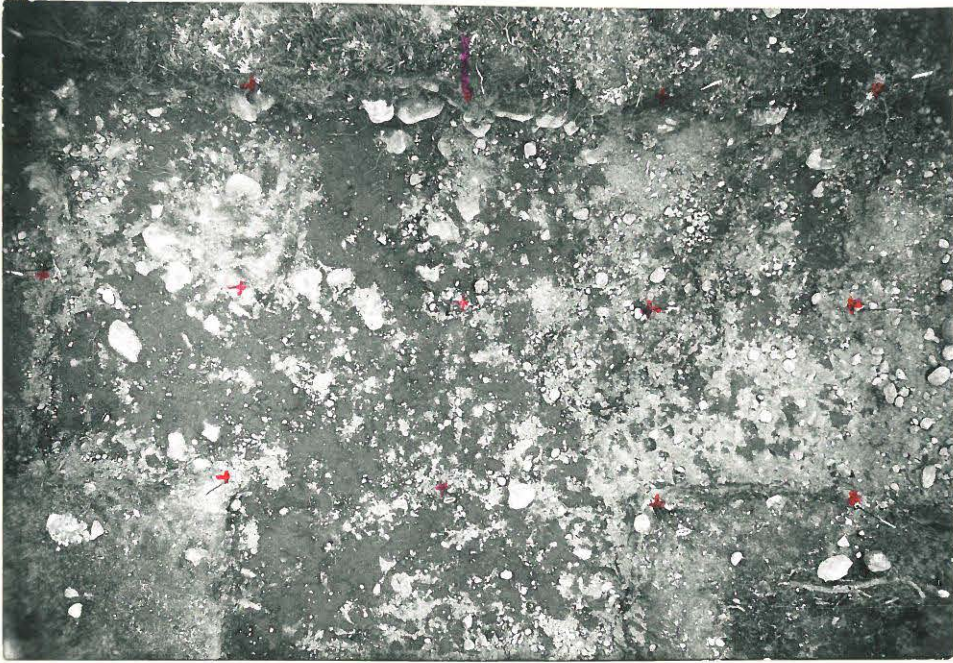
Keros 2 päältä

42980

LAITILA, NASTINRISTI 1970

Röykkiö I

A. 63

keuo 3 = polyn'
 päänk'
 kumtröte, karbeaa saan

42981

40:77

röykkiö I (j. II)
 kuvattiin n 5 min ko-
 leudesta, omatekoisella
 "torvillä", jota kuvassa
 asetetaan pöytäalteen röyk-
 kiön I päälle